Ժ· ՏԱՐԻ 2864 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 19 ՆԱՒԱՍԱՐԴ 4386 20 ՕԳՈՍՏՈՍ 1893 19 ՍԷՖԷՐ 1311 ՈՒՐԲԱԹ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ· Պոլիս

درعلیه‌ده غلطه‌ده آره‌وه‌لك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ »	75
» »	Եռամսեայ »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան [illegible]	56
» »	Վեցամսեայ	28
Ընծայ քաղքի վրայ	[illegible] Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց բաժանորդ	[illegible] Ղրուշ	50

Խմբագրութեանս [illegible] այլ գրութիւն

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՕԳՈՍ. 20/1 ՍԵՊՏ. 1893

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԵՐՐԵԱԿ ՆԻԶԱԿԱՆՑՈՒԹԻՒՆ.— Հանգուցեալ Ֆրետերիք կայսեր քարտուղար Պ. Հայնրիխ Կեֆքէն Համպուրկցի դիւանագէտն այս օրերս տետրակ մը հրատարակեց «Ֆրանսա, Ռուսիա և Երրեակ Նիզակակցութիւն» անուամբ, որ մեծապէս ուշադրութիւն կը գրաւէ այս պահուս։ Պ. Կեֆքէն ծանօթ է լրագրական ասպարիզին վրայ՝ իբրեւ հրատարակիչ հանգուցեալ կայսեր Օրագրութեան, և կը յիշուի թէ Պիզմարք իշխան զայրոյթ զգաց այս անդէպ հրատարակութեան համար, բանտարկել տուաւ զՊ. Կեֆքէն իբրեւ «պետական գաղտնիք հրապարակող», և ի դատ քաշել տուաւ, բայց դատաւորանն անպարտ հռչակեց, որովհետեւ «Օրագրութիւնը» սեփականութիւն էր Ֆրետերիք կայսրուհւոյն, որ անոր հրատարակման դէմ դիտողութիւն չէր ըներ։ Բայց այս դէպքին պատճառաւ Պ. Կեֆքէն ոխ չպահեց, և իր տետրակով ջերմագին գովեստը կ'ընէ «Երկաթեայ Նախարարապետին», իբրեւ հեղինակ Երրեակ Նիզակակցութեան, որ զօրեղագոյն միջոցն է եւրոպեան խաղաղութեան պահպանման. կ'ըսէ թէ Երրեակ Նիզակակցութիւնն իրօք քառեակ է, զի Անգլիա պիտի անդամակցի անոր՝ ինչ ինչ պատահականութեանց մէջ, թէ այս Նիզակակցութիւն էապէս պաշտպանողական է, մինչ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ Նիզակակցութիւնն էապէս յարձակողական մօտ յղացուած է։ Պ. Կեֆքէն կը գովէ նաեւ զկոմս Քափրիվի և մանաւանդ զկոմս Քալնոքի, հաւատարմապէս շարունակելնուն համար Պիզմարքի գործն։ Ցենելով, ի մէջ այլոց, անգլիացի գնդապետ Մորիսի վերջերս հրատարակած մէկ գրքին վրայ, որոյ անունն է «Կղզիս Զինուորական Զօրութեան յեւրոպա», Պ. Կեֆքէն կը հաստատէ թէ Երրեակ Նիզակակցութիւնն աւելի զօրաւոր է քան ֆրանքօ-ռուս նիզակակցութիւնը. զի թէպէտ հաւանական է որ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ զօրքերը թուով աւելի ըլլան քան Գերմանիոյ, Աւստրիոյ-Հունգարիոյ և Իտալիոյ զօրքերը, բայց այս վերջինք աւելի լաւ կրթուած են, սպայք աւելի ուսեալ, փոխադրութեան միջոցը աւելի կատարելագործեալ, զէնքերն աւելի նոր, քան միւս երկուց Տէրութեանց, մանաւանդ Ռուսիոյ, բանակները։ Սըր Զարլզ Տիլք նմանօրինակ հրատարակութեամբ մը տարբեր կարծիք յայտնած էր թէեւ, բայց Պ. Կեֆքէն լաւ պատճառներ ունի անգլիացի գնդապետին կարծիքն անգլիացի դիւանագէտին կարծիքէն նախամեծար համարելու։ Կը գտնէ պատմութեան մէջ թէ Ռուսիոյ վեց կայսերք, Մեծն Պետրոս, Եղիզաբէթ, Բաւէլ Ա., Աղեքսանդր Ա., Նիքոլա Ա. և Աղեքսանդր Բ. փորձած են նիզակակցիլ Ֆրանսայի հետ, բայց այս ձեռնարկներ ի դերեւ ելած են միշտ։ Հիմակ ալ որչափ ստոյգ և վերջնական է Գերմանիոյ, Աւստրիոյ և Իտալիոյ Նիզակակցութիւնը, նոյնքան ստոյգ և վերջնական չէ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ Նիզակակցութիւնը. զի հակառակ ամէն կողմէ եղած թախանձանաց, Աղեքսանդր Գ. դեռ չհաճեցաւ գրաւոր դաշնագրութեամբ մը անքակտելի կերպիւ կապուիլ Երրորդ Հանրապետութեան հետ։ Այսու հանդերձ, Ռուսիա այնքան շահ ունի, ներկայ պարագայից մէջ, թող չտալու որ Գերմանիա նոր յաղթութիւն մը տանի Ֆրանսայի վրայ, որ հաւանական է մտածել թէ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ Նիզակակցութիւնը նոյնքան բնական ըլլայ որքան միւսն. Համպուրկեան մասցի դիւանագէտին յայտնութեանց նայելով, 1885ին Ֆրանսա և Ռուսիա առաջարկներ ըրեր են Իտալիոյ, անոր հետ դաշնակցելու համար, բայց չեն յաջողեր։ Աւստրիոյ և Իտալիոյ դաշնակցութեամբ, ապահովուած է իտալեան միագաւորութեան տիրապետութիւնն Հռոմէական Եկեղեցւոյ երկրային սեփականութեանց վրայ, և այս պատճառաւ է որ Վատիկան և իւր կուսակցութիւն յոյժ դժգոհ են Երրեակ Նիզակակցութենէն։ Գնդապետ Մորիսի տեղեկութեան նայելով, Երրեակ Նիզակակցութիւնն ապահովեր է Անգլիոյ թէ Ռուսիոյ կողմէ Հնդկաստանի դէմ ո՛ և է յարձակում Ռուսիոյ դէմ պատերազմի պատճառ պիտի նկատուի Երրեակ Նիզակակցութեան կողմէ, և ի փոխարէն այս յանձնառութեան, Անգլիա խոստացեր է Ֆրանսայի դէմ պաշտպանել Իտալիոյ բաց ծովեզերքն, որպէս զի Ումպէրթօ Թագաւորին բովանդակ ցամաքային բանակն Եւրոպիոյ միւս կողմերը կարենայ գործածուիլ Ֆրանսայի և Ռուսիոյ դէմ։ Բայց պէտք է յիշել որ Անգլիոյ կողմէ այսպիսի յանձնառութիւն մը դաշնագրոյ ձեւ առած չի կրնար ըլլալ, զի թէ պահպանողական, թէ ազատական Նախարարութիւնն հաւաստեց Խորհրդարանին առջեւ թէ այնպիսի դաշնագիր գոյութիւն չունի։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ.— Ո՛չ միայն գերման լրագիրք այլ և անգլիական և նոյն իսկ ֆրանսական լրագիրք գովեստը կ'ընեն Սաքս-Քօպուրկ-Կոթայի հանգուցեալ դքսին, իբրեւ գերազանցապէս մշակեալ իմացականութիւն մը։ Պատանեկութեան մէջ գիտական լուրջ կրթութիւն ստացած էր, մասնաւոր հակում ցուցնելով բնական գիտութեանց։ Բայց գեղարուեստի ալ աշխատելով, շատ յառաջ գացած էր երաժշտութեան մէջ։ Անգլիա, Ֆրանսա և Պելժիա ճամբորդելէ ետեւ, Պոն գացած հաստատուած էր, Գերմանիոյ այն համալսարանական քաղաքին մէջ իւր ուսմունքն աւարտելու համար։ Ցետոյ Սաքսոնիոյ բանակին մէջ զինուորական ասպարէզը մտած էր։ Իտալիա, Սպանիա, Փորթուկալ և Ափրիկէ ճամբորդութիւններ աւելի բացած և զարգացուցած էին իւր միտք, և Գ. կարգի զօրապետի աստիճանաւ թողլով սաքսոնեան բանակն, 1842ին ամուսնացած էր Պատէնի մեծ-դքսին աղջկան հետ, յորմէ զաւակ չունենալուն համար իրեն յաջորդեց իւր եղբօրորդի Էտինպուրկի դուքս։ 1844ին յաջորդելով իւր հօր, 1848ի և 1849ի Գերմանիոյ համար շատ դժուարին ժամանակաց մէջ, կրցաւ հանդարտօրէն շարունակել գործերն իւր փոքրիկ դքսութեան մէջ, որուն ժամանակին պէտքերուն համաձայն կազմակերպութիւն մը տուաւ 1848ին։ Նոյն տարին մասնակցելով Դանիոյ դէմ պատերազմին, նաւային յաղթանակ մը տարաւ։ Ի սկզբան Նաբոլէոն Գ. կայսեր հետ բարեկամ, բայց յետոյ, երբ տեսաւ Ֆրանսայի վեհապետին հակագերման դիտումներն, հակառակ դարձաւ։ Բրուսիոյ և Աւստրիոյ միջեւ դաշնակցութիւն մը յառաջ բերելու հետամուտ եղաւ երբ 1859ին Ֆրանսա և Իտալիա դաշնակցեցան Աւստրիոյ դէմ, և երբ 1866ին Աւստրիա և Բրուսիա պատերազմեցան, ինք Բրուսիոյ կողմը բռնեց։ Ջերմ պաշտպան գերմանական միութեան գաղափարին, 1870—71ին իւր բոլոր ոյժով և ազդեցութեամբ ոյժ տուաւ Պիզմարքի գործին։ Քաղաքական մատենագրութեան մէջ կարեւոր դեր մը բռնող երկեր կը թողու, և քանի երաժշտ, ընտիր Օբերաներ հեղինակած է որք ներկայացուած են նոյն իսկ ի Փարիզ և մեծապէս գնահատուած։ Նաեւ գիրք մ'ունի Ափրիկէի վրայ։

ԱՒՍՏՐԻԱ.— Ազնուապետական առաջնակարգ գերդաստաններու երեք օրիորդներ, կոմսուհի Թուն, իշխանուհի Շվարցէնպէրկ և կոմսուհի Սալմ, կուսանաց վանք մտան ի Փրակ, ցմահ կուսութիւն ուխտելով։ Երեքն ալ ոչ միայն մեծահարուստ այլ և շատ զարգացեալ և գեղանի աղջիկներ են, տարիքով 18 էն 25, և երեքին ալ աշխարհէ քաշուելուն պատճառը սիրոյ մէջ յուսախաբութիւնն է, իրենց ընտրած անձին հետ ամուսնանալու անկարելիութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՅ մէջ այս օրերս շատ կը քաշքշուին Բանջարակերք և Գինեթողք, զի բժշկութիւնը կը ցուցնէ թէ հնտախտի ժամանակ ամենէն աւելի զգուշանալի բաներն են ջուր, կաթ, կանաչեղէն կամ բանջարեղէն և պտուղ, և ամենէն ապահով ուտելիքն են խաշած կամ լաւ խորոված միս, (եզան, ոչխարի, կամ հաւեղինաց), համեմեալ քիչ մը ոգելից ըմպելիքով, օրինակի համար՝ լաւ գինւով։ Արդ, Գինեթողք բերաննին ոգի չեն դներ, այլ միայն ջուր կը խմեն, և Բանջարակերք բերաննին միս չեն դներ, այն կանաչեղէնով, մրգեղէնով ու կաթով կ'ապրին, ապա ուրեմն՝ հնտախտի ժամանակ ամենէն աւելի անոնք ենթակայ են ստամոքսի խանգարման։ Բանջարակերք և Գինեթողք առ այս կը պատասխանեն թէ «Մեք այնքան լաւ կ'ընտրենք մեր ուտելիքն ու խմելիքն, որ վերջ ի վերջոյ մեր ստամոքս ձերինէն աւելի զերծ կրնայ մնալ հնտախտի միքրոբէ»։ Փորձը պիտի ցուցնէ։

ՎԷՐՏԻ նոր օբերա մը հեղինակելու կ'զբաղի։ Իւր խոր ծերութեան մէջ, այս ձեռնարկութեան լուրն իսկ սքանչացում կը պատճառէ։ Իտալացի երգչուհի Էմմա Պելլինչիոնի գլխաւոր դերը պիտի ունենայ։ «Ձեր երիտասարդութիւն գեղեցկութիւն, և ձայնի աղուորութիւն իմ ծերունական նուագայարդարութեանս, պակասութիւնները մոռցնել պիտի տայ» ըսեր է անոր։

ՊՈՒԼՂԱՐ կառավարութիւնն որոշեց այսուհետեւ ամէն երկաթուղիներու շինութիւնը նուազուրդով կատարել, և անխտրաբար յանձնել բնիկ կամ օտար այն ընկերութեան որ ամենէն աժան և ամենէն լաւ շինել յանձն կ'առնու։ Առաջին օրինակը կուտայ Սոֆիայէ ի Ռոման երկաթեայ գծին շինութեամբ, զոր նուազուրդի կը դնէ։ Այս գիծ, որ Իսքէրի կիրճին ճամբով Պալքաններէն պիտի անցնի, 108 քիլոմէտր երկայնութիւն ունի։

ԿԱԹՈԼԻԿ եպիսկոպոսներն Գերմանիոյ այս տարի եւս իրենց տարեկան համաժողովը կ'ընեն Ֆուլտա քաղաքին մէջ։ Ա. Նիստն օգոստ 11/23ին տեղի ունեցաւ։

ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ մէջ սեղանաւորական տագնապը դադրեցաւ, և Պանքաներու անանկութիւնք վերջ գտան։ Սնանկացեալներէն ոմանք կրցան գործի սկսիլ նոր կարգադրութեամբք։ Ոսկին, որ խոյս կուտար գրամատուններէն, նորէն կը դառնայ հոն։ Այս բարեփոխում կը վերագրուի Շէրմանի օրէնքին ջնջման (Արծաթի վրայ)։

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՁԱՅՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Վերջերս առիթ ունեցանք մայրաքաղաքիս եկեղեցեաց մեծ մասն այցելով ժամերգութեանց ներկայ գտնուելու, գոհացուցիչ և կանոնաւոր երգեցողութիւն լսելու յուսով։ Ցաւալի է որ յուսախաբ մնալնիս պիտի յայտնենք, եթէ պէտք է ճշմարտութիւնն ըսել։ Ցաւալի է այնու մանաւանդ զի մեզ յատուկ Եկեղեցական Ձայնագրութիւն ունինք, որ ախորժալուր և կանոնաւոր երգեցողութեան միակ պայմանն է՝ փոխանակ անկէ օգտուելու, իբրեւ անպէտ բան մը մէկդի դրած, ըստ քմաց կ'երգուին եկեղեցական երգերն, որով ակներեւ խառնաշփոթութիւն մը յառաջ կուգայ։ Կարելի չէ միեւնոյն բանն ըսել Ս. Պատարագի արարողութեան մասին, որովհետեւ համեմատապէս կանոնաւոր և միաձայնութեամբ կ'երգուին, աննշան բացառութեամբ։ Բայց ժամերգութիւնք միայն Ս. Պատարագով չի լմննար. անկէ առաջ առաւօտեան ժամերգութիւնը կայ, որ մասնաւոր կարեւորութիւն ունի։ Ս. Էջմիածնայ և Ռուսիոյ հայ եկեղեցեաց մէջ ընդհանրապէս առաւօտեան ժամերգութիւնն անջատուած է Պատարագէն. մինչեւ «Նորաստեղծեալ»ը կ'աւարտի արարողութիւնն և ժողովուրդը կը մեկնի եկեղեցիէն՝ մէկ ժամու կամ ըստ պարագային աւելի ժամանակամիջոցի մէջ նախաճաշ ընելու և Ս. Պատարագի պատրաստուելու համար։ Օրհնութեանց, Հարցի, Մեծացուսցէի և այլ քաղցրալուր շարականներ առաւօտեան ժամերգութեան միջոցին կ'երգուին, և անուրանալի ճշմարտութիւն է թէ մեր հնաւանդ Շարականի եղանակներն յատուկ առաւելութիւն և քաղցրութիւն ունին ուրիշ ո՛ և է երգասացութենէ. և քանի որ շարականներն աւելի յաճախ առաւօտուն կ'երգուին, հետեւաբար այդ ժամերգութեան երաժշտական մասին կարեւորութիւնը կը պարզուի։

Արդ, մեր եկեղեցեաց դպիրներն իրենց բոլոր ճիգը կը թափեն միայն Պատարագի երգերն ախորժալուր ընծայելու, մինչդեռ նոյն ջանքը պէտք է նաեւ շարականներու մասին։ Ցայտնի է թէ Պատարագի երգեցողութիւնը միշտ նոյնն ըլլալով, գրեթէ բերնուց եղած կարելի է երգել, բայց այն մեծահատոր Շարականին եղանակներն ի՞նչպէս կարելի է միտք պահել և ըստ տեղւոյն, ըստ ձայնին երգել, քանի որ միեւնոյն շարականները չեն երգուիր ամէն օր։ Այս մասին մէկ քանի երաժշտագէտ հմտութիւնը մեծ արժանիք է իրենց, որ գոհունակութեամբ կը նշանակենք, առանց անուններ տալու և այլոց արժանապատուութիւնը վիրաւորելու. սակայն շատ դպրապետներ և դպիրներ Առաջին Կողմի շարականն Աւագ Կողմ եղանակին պէս կ'երգեն, ոմանք Առաջինը՝ Վերջ Ձայնի վրայ և այլք Դ. Ձայնը Վառի վրայ կ'եղանակեն, և այլն։

⁂

Ամեն եկեղեցի քիչ թէ շատ հմուտ շարականագէտ մ'ունի. մէկէ աւելի ունեցողներ ալ կան. միայն մէկ շարականագէտ ունեցող եկեղեցեաց մէջ երբ երկու դասի բաժնուած երգել հարկ ըլլայ, որ առաւօտեան ժամերգութեանց մէջ մանաւանդ անհրաժեշտ է, ի՞նչ կրնայ ընել այդ միակ երաժիշտը. չենք կրնար անշուշտ զայն կիսել և կէսը մէկ միւս կէսն ալ հանդիպակաց դասը դնել. խեղճն ստիպուած է շարականին բոլոր տուներն ալ ինք երգել՝ դասէ դաս վազելով։ Երբեմն գէթ օգնական մը կ'ունենայ, որ դպրապետին սկսած շարականին յաջորդ տուները գէշ աղէկ նմանցնելով կ'երգէ. բայց եթէ կարգն իրեն գայ տարբեր ձայնի շարական մը սկսելու, կը շուարի կը մնայ կամ լեզուին եկած եղանակը կը սկսի ձայնել, մինչեւ որ դպրապետը միւս դասն շտապի և օգնութեան հասնի։ Նոյն իսկ երկու կամ աւելի շարականագէտ ունեցող եկեղեցեաց մէջ՝ երբ երգեցիկ տղոց հետ երկու դասի բաժնուած շարական կ'երգեն յաջորդաբար, սպասաւորը չի լսուիր և չի կրնար լսուիլ. զի տղայոց իրենց պետին հետ երգելու ջանքն ապարդիւն մնալէ զատ, այսինքն՝ շարականին եղանակը ղողուած և փարանոտ ձայներով խանգարելէ զատ, բառերն իսկ անլսելի կ'ըլլան։ Այսպէս, վանկ մը կ'երկարեն մինչդեռ պետերնին կտրուկ կ'անցնի, կամ մինչ պետը բառ մը կ'երկարէ՝ խմբին մէջէն ոմանք միւս բառին կ'անցնին կամ դեռ առջի բառին վրայ են և ոմանք ալ յաջորդ բառերը կ'երգեն. օրինակ մը.—

ԴՊՐԱՊԵՏԸ— Եր կի՛ր պա գեմք
ԴՊԻՐ ՄԸ — Եր կրպա գեմք . . .
» . . . Ե՛ր կըր պա գեմք
» Երկըր պագեմք . . . . . . , . . .

և այլն։ Այնպէս որ՝ բացի խառնաշփոթ եղանակէն՝ ունկնդիրն ո՛րչափ ալ ականջները սրէ, ոչինչ հասկնալիք չունի։

Անկէ զատ, երբեմն տղայք երգուած շարականը բոլորովին չգիտնալով կը լռեն և դպրապետին միօրինակ ձայնը կը լսուի ընդհանուր լռութեան մէջ,—և ամենէն աղէկն ալ այս է,—բայց շատ անգամ ալ եղանակին ընթացքէն ներշնչուելով, կամ դպրապետին շնչառութեան պահուն ընդհատուած կտորն ամբողջացնելու ջանքով, խումբն իւր աններդաշնակ ձայնը կը բարձրացնէ, և զուգեն դպրաց սխալը վարագուրելու համար՝ պետը կը հանի և աւելի ամուր, մեծամեծ ձայնով կը շարունակէ. պզտիկները նորէն կը լռեն, վերջաւորութեան ատեն միաբերան դպրապետին ձայնակցելու համար։

Միւս կողմէ, դպրապետը ծանր շարական մը միայնակ երգած ատեն, անշուշտ բնականէն աւելի քաղցրութիւն տալու խորհով, եղանակէն կը շեղի, որով շարականն անճանաչ բան մը կը դառնայ, եւ երգն ալ, երգողն ալ, ունկնդիրն ալ կը շփոթին։ Դարձուածքներ, Ստեղիներ, մեղեդիներ կ'երգուին որք թրքական [illegible]ին և պարսկական [illegible]ին կը յիշեցնեն։ Աւագ կողմ եղանակը Դարձուածք չունի, միայն Հրեշտակապետաց «Որ յանեղ» ել. շարականն և «Ամենակալ» սրբասացութիւնը կրնան Դարձուածք համարուիլ. և սակայն եղանակը բարելաւելու համար ել. շարականներուն Դարձուածքի գոյն տրուելով, նաեւ Խաչանկստի արարողութեան պահուն «Սուրբ են դեղ կենաց» ել. շարականը Վառի կամ Առաջին Կողմ եղանակի վերածելով կ'աղաւաղի, կ'այլագունի. և ասոնք զեղծում են մեր հնաւանդ և անաղարտ Շարականին դէմ։

Ոմանք տաղ մը կը սկսին այնպիսի ձայնով որ խումբին համար շատ բարձր կամ շատ ցած գալով չի յարմարիր. պզտիկները կը բարձրացնեն ձայներնին ու ձայթելու աստիճան կը պոռչտան՝ վզերնին երակներն ուռած, դէմքերնին կարմրած։ Բնական է որ մէկուն ձայնի բարձրութիւնը չունենայ միւսը, ուստի, խումբն համաձայն տղոցմէ կազմելով, դպրապետն ալ խումբին յարմար ձայնէ մը սկսելու է, թէեւ իւր ձայնին չի յարմարի այդ. ապա թէ ոչ առանձին երգելը չարեաց փոքրագոյնն է։ Մարդկային ձայնն առ առաւելն երեք եօթնեակ կարող է արտաբերել, սակայն ով կրնայ փորձով ճշդել իւր խոնարհագոյն ձայնէն աստիճանաբար կրցածին չափ բարձրանալու։ Արդ, երգ մը սկսելու համար պէտք է անոր եղանակին ամենաբարձր և ամենէն ցած ձայներուն միջինն առնուլ և խումբի միջին ձայնին համաձայնեցնելով սկսիլ. այսինքն՝ խումբին արտաբերել կրցած երեք եօթնեակին միջնակէտ ձայներէն սկսելով, երգողն հանգիստ ու կանոնաւոր կրնայ երգել և ախորժալուր ընծայել ունկնդրաց։

⁂

Թոյլտւութիւն պզտիկ շեղումի մը համար.

Առաւօտ մը, եկեղեցական արարողութենէն վերջ ներկայ գտնուեցանք նաեւ թաղին երկսեռ վարժարանաց մրցանակաբաշխութեան հանդէսին. երգեցիկ տղայք իրենց պետին առաջնորդութեամբ կ'երգէին՝ հանդէսին շուքն աւելցնելու համար. պետն, որ ձեռաց ելեւէջով և գլխու շարժումներով կը կառավարէր, ի մէջ այլոց երգ մը սկսաւ, եւ հետզհետէ բարձրանալով այնպիսի սուր ձայնի մը հասաւ որ տղայք չարաչար տանջուելով հազիւ կրնային արտաբերել. այդ բարձրութեան մէջ սոսկալի ծեծի մը ատեն արձակուած կերկերեալ և խառնիճաղանճ ձայներ լսուեցան, ու երգը դեռ չաւարտած խլացուցիչ ծափահարութիւն մըն է բրդաւ, որուն առաջին նշանը տուաւ ... խումբին պետը՝ անհաւատալի արագութեամբ ծափահարելով. տղայք իրենց պետին հետեւեցան, և ամենքն ալ ձեռքերնին չերեւցնելու մեծ ջանք կ'ընէին։ Ներկայք ալ եռանդեամբ

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (18)

ԺԻՒԼ ԼԵՌՄԻՆԱ

ԲԱՐԻԶԻ ԳԱՅԼԵՐԸ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

ՄԵՌԵԱԼՆԵՐՈՒՆ ԱԿՈՒՄԲԸ

Լիւսի երիտասարդին թեւը մտաւ։

Եւ հազիւ հեռացած էր, քառասուն տարեկանի մօտ մարդ մը, նշանաւոր վայելչութեամբ, տիկին տը Սիլվըրէյի մօտեցաւ.

—Տիկին, մրմռաց փութանակի, խօսք ունիմ ձեզ։

Առանց վարանելու, տիկին տը Սիլվըրէյ կրթնեցաւ իր քավալիէի բազկին։

Երկուքն ալ անցան բազմութեան մէջէն։

Տիկին տը Սիլվըրէյ հասած էր այն տարիքին ուր ճշմարտապէս գեղեցիկ կինը կը զարգանայ իր բովանդակ շքեղ փթթումին մէջ։ Բարձրահասակ, սքանչելապէս ձեւաւոր, ճշմարտապէս իշխանական վայելչութեամբ մը կը կրէր իր սեւ թաւիշէ արդուզարդը՝ մարգարիտներով զարդարուն։ Ճերմակ և մարմարի պէս ամուր ուսերը՝ հին արձաններու կիսանդրիներուն սքանչելի կերտուածն ունէին, և իր դէմքը դիտելով մարդ կը հարցունէր թէ իր պատուանդանէն վար իջնող արձան մը չէ՞ր։

Իսկ այն որ այսքան տարօրինապէս կուգար տեսակցութիւն մը խնդրել պարահանդէսին թագուհիներէ մէկէն, ինչպէս ըսինք, քառասուն տարեկանի մօտ մարդ մըն էր. սակայն անկարելի էր որոշ տարիք մը տալ անոր։

Միջահասակ էր Արման տը Պէռնէյ և կերպով մը իր վրայ կը միացունէր բնական գեղեցկութեան և կատարելագործեալ քաղաքավարութեան կրկին հանգամանքը։

Բարձրահասակ, սքանչելապէս բարեկազմ, Արման ունէր բարձր ճակատ, սեւ և լայնաբիբ աչք, որք կը շողային իմացականութեամբ և կամքով. անոր ձեռներուն պիտի նախանձէր գեղեցիկ կին մը. ոտքը, նշանաւոր նրբութեամբ ձեւուած, կրնար բաղդատուիլ սնդուսէ ամենէն հեշտագեղեցիկ կօշիկներուն հետ որք կը սահէին պարասրահին տախտակամածին վրայ։

Բայց իր վրայ ամենէն առաջ աչքի զարնող բանն էր գրեթէ տիրական անկեղծութիւնն իր դէմքին։ Ոչ «ծերուն» ոչ գեղեցիկ երիտասարդ մըն էր։ Իր կորովին բովանդակ փթթումովը, իր խիղճին գերագոյն ուղղութեամբը մարդ մըն էր։

Կը թուէր թէ իր տակուն շուրթերէն, զորս կը հովանաւորէր սեւ և ծայրերը վար ինկած պեխ մը, պարկեշտ բառեր միայն կրնային խուսափիլ։

Իր առջեւ, քօթիյեոնի փայլուն ներկայացուցիչները տեսակ մը անկեղծ յարգանքով կը հեռանային. կը թուէր թէ այս փանփինները, ինչպէս կ'ըսէին այն ատեն, կը գուշակէին թէ այդ անձին մէջ իրենցինէն գերիվեր բնաւորութիւն մը կար։

—Գիտունն է, կը մրմռային անցած ատենը։

Գիտո՛ւնը։ Այս բառ այդ տղեկներուն համար կը պարունակէր յարգալից սոսկումի և բղձանքի կրկին տպաւորութիւնը։

Արման տը Պէռնէյ, կ'ըսէին, բոլոր ժամանակը կանցունէ իր քիմիական աշխատանոցին մէջ, ուր կը ջանար երեւան հանել բնութեան ամենէն թագուն գաղտնիքները։

Շատ անգամ իր անունն արտասանուած էր Գիտութեանց Ակադեմիին մէջ, և քիմիական շատ կարեւոր յառաջդիմութիւններ կը պարտէին անոր։

Թէեւ ամենէն ազնուապետական սրահներու մէջ պատիւ կը համարուէր զայն ընդունիլը, շատ հազուադէպ էր որ անիկա հեռանար իր ուսումնասիրութիւններէն. շրջապարի հաւատարիմներուն մօտ իր հազուադէպ երեւումն իսկ գրեթէ մոգացածին համբաւ մը շինած էր անոր շուրջը։ Կը հաւաստէին թէ այն ատեն միայն դուրս կ'ելլէր իր մենարանէն երբ պէտք ունենար մարդութեան գործ մը կատարելու ընկերութեան մէջ։ Եւ հետաքրքրաշարժ բան, արդէն շատ անգամներ իր ներկայութիւն կարծես համաձայնած էր մէկ քանիին այն աղէտներէն որք ատեն ատեն յանկարծակիի կը բերեն բարիզեան բարձր ընկերութիւնը։

Ահա այն մարդն որ այդ միջոցին կ'անցնէր Պէյլէնի սրահներէ, թեւն ունենալով տիկին տը Սիլվըրէյը։

Կամաց կը քալէին, երիտասարդը ներքին մտածումով մը համակուած, կինը, քիչ մը տժգոյն, և սակայն բարձր ի գլուխ, հպարտ այն մարդով որ վայրկենապէս իր քավալիէն էր եղած։

Այսպէս ջերմոց մը հասան որ կը բացուէր առանձնասենեակի մը խորը, և ուր դուքսը, իր սովորական պերճասիրութեամբ, շռայլած էր արեւադարձային տնկարկութեան մը շքեղութիւնները։

Այդ պահուն ջերմոցը պարապ էր։

Արման մէկ կողմ կեցաւ խոնարհելով։

Առաջ պառոնուհին ներս մտաւ։

Պ. տը Պէռնէյ աթոռ մը ցուցուց անոր և ինքն ալ նստաւ անկէց քիչ հեռու։

—Տիկին, ըսաւ թրթռուն, հնչուն և միանգամայն անուշ ձայնով մը, կը պաղատիմ որ ներէք ինձ եթէ քանի մը վայրկեանի համար հեռացուցի զձեզ այս հանդէսին հաճոյքներէն։

Տիկինը վեր առաւ գլուխը և անոր երեսը նայեցաւ։

—Ինչո՞ւ այդպէս կը խօսիք ինձ։ Ա՛լ չէ՞ք յիշեր օր մը մեր միջեւ փոխանակուած խօսքերը։

—Ձեզ մոռցած։

Պ. տը Պէռնէյ ձեռքը ճակտին տարաւ։

—Վշտագին օր մըն էր... Դուք զոր այնքան սիրած էի, դուք որուն նուիրած էի իմ ամբողջ կեանքս, դուք ձեր կեանքն ուրիշի մը կեանքին կցեցիք։

—Աւա՜ղ, գիտէք... իմ պարտքս էր... հօրս կը հնազանդէի։

—Այո, գիտեմ, յարեց Արման տխուր ժպիտով մը։ Մաթիլտ տը Մովիլէր իւր քայլոտն ծառայելու էր Պ. տը Մովիլէրի, դատաւոր, Ֆրանսայի աւագանի... և անիկա իրաւունք չունէր ընդդիմանալու։

—Բարեկամս, ըսաւ Մաթիլտ տը Սիլվըրէյ ձայնը մեղմելով, մարդկային ճակատագրեր կան որք կարծես անիծուած են։ Ես շատ տառապեցայ... բայց ի՞նչ են իմ քաշած չարչարանքներս բաղդատմամբ հէք քրոջս քաշածներուն։

—Մաւրին... այո, բաւական վստահութիւն ունեցաք իմ վրաս ծանօթացնելով ինձ այդ անցեալ տաժին սոսկալի պարագաները։ Եւ երբ ամէն յոյս ելաւ սրտէս, երբ հասկցայ թէ ա՛լ չէի կրնար սիրել զայն որ սակայն իմ կեանքս և իմ ապագաս էր, ըսի ձեզ. «Մաթիլտ, չարաբախտութիւնը կը բաժնէ մեզի։ Հնազանդինք»։ Բայց կը յիշէ՞ք թէ այն օրը երբ վտանգը ձեզ սպառնայ, ձեր քովը պիտի գտնուիմ, պատրաստ ձեզ պաշտպանելու, ձեզ զոհելու իմ կեանքս որպէսզի արցունք մը չթափէք։

—Եւ ես ալ ըսի ձեզ, Արման. «Ո՛ր ժամուն ալ ըլլայ, ուր որ ալ գտնուիմ, այն օրը երբ զիս կանչէք, ձեզ պիտի գամ, իմ պատուովս և զոհողութեամբս զօրաւոր, և ձեռքս ձեր ձեռքը դնելով, բարեկամի պէս, եղբօր պէս մօտիկ պիտի ըլլամ ձեզ»...

—Դուք չկանչեցիք զիս... և ես եկայ։ Մաթիլտ պարզապէս պատասխանեց.

—Վտանգ մը ինձ սպառնալուն։

—Գիտէ՞ք ուրեմն։

—Կը գուշակեմ։

—Եւ չէ՞ք գողար։

—Ոչ. գիտէի որ պիտի գայիք։

Պահ մը լռութիւն տիրեց։ Ցետոյ Արման բռնեց տիկին տը Սիլվըրէյի ձեռքը։

—Հաւատք ունիք իմ վրաս... իրաւունք ունիք։ Մտիկ ըրէք ուրեմն։

—Մտիկ կ'ընեմ ձեզ ինչպէս Աստուծոյ։

—Պ. տը Սիլվըրէյ ձեր մահը կուզէ...

—Գիտե՛մ։

—Եւ Լիւսի տը Ֆավըրէյը կուզէ ամուսնացնել Պէյլէն դուքսին հետ...

—Այդ ամենը իրաւ է... բայց այս երկու գաղտնիքներէն առաջինը ի՞նչպէս իմացաք։

—Ետքէն կը հասկնաք։ Երկար չենք կրնար հոս մնալ... Այո, Պ. տը Սիլվըրէյ ձեր մահը կուզէ, վասնզի կուզէ ամուսնանալ իր սիրած մէկ կնոջը հետ... Արդարեւ, դիւրին է ի դերեւ հանել իր ծրագիրները՝ երեւան բերելով թէ իր վատթար հոգիէն անցածն երեւան եկած է. բայց անանկ պատճառներով որք յետոյ պիտի յայտնուին ձեզ, պէտք է որ այս մարդ գիտնայ թէ ապահով վիճակի մէջ է... Արդ, թոյնով կուզէ սպանել ձեզի...

Արման գրպանը խառնեց, և սեւ սրուակ մը դուրս հանեց։

—Առէք այս սրուակը, ըսաւ, և ամեն առտու, գաւաթ մը ջուրի մէջ կաթիլ մը լեցուցէք այս հեղուկէն և խմեցէք։

Տիկինը ձեռքն երկնցուց և սրուակն առնելով ըսաւ.

—Պիտի խմեմ։

—Ազատա՜ծ էք։

—Բայց Լիւսիի անունն արտասանեցիք։

—Կը հսկեմ անոր վրայ ինչպէս ձեր վրայ... Աներկիւղ եղէք։ Ձեմ ուզեր, կը լսէ՞ք... չեմ ուզեր որ այն խեղճ աղջիկը կինն ըլլայ այն թշուառականին զոր տը Պէյլէն դուքս կ'անուանեն։

(Շարունակելի)

ծափահարեցին։ Երգեցիկ խումբին յաջողութիւնը գնահատելո՞ւ թէ անյաջողութիւնը ծածկելու համար էր այդ ուրախընդոստ ծափահարութիւնը. չիտակը չգիտենք, ընթերցողն ուզածը թող ընտրէ։

Եկեղեցական երգեցողութեանց մէջ եւս կը պատահին անյարմար ձայնէ սկսելով ի վերջոյ խանգարում յառաջ բերող դէպքեր, որք մեր մատնանիշ ըրած գլխաւոր թերութեանց հետ կրնան գաղափար մը տալ ընթերցողին, եթէ արդէն գիտած եւ վերոյգրեալներուն ստուգութեան իրազեկ եղած չէ։ Կ· Գ·

ԱԶԳԱՅԻՆ
ԼՈՒՐԵՐ

Վեհ· Սուլթանն իմանալով որ Ամեն· Ս· Պատրիարք Հայրն հիւանդ է, երէկ բարեհաճեցաւ կայս· թիկնապահ գնդապետ Թալաթ պէյը ղրկել ի Մաքրիգիւղ Ն· Ամենապատուութեան բնակարանը։

Կայս· թիկնապահն հաղորդեց Վեհ· Սուլթանի կայսերական բարեւներն եւ յանուն Ն· Կ· Վեհափառութեան Ս· Պատրիարք Հօր որպիսութիւնը հարցուց։ Ն· Ամենապատուութիւն՝ կայս· սոյն հոգածութեան համար խորին երախտագիտութիւն մատոյց եւ ջերմ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ· Սուլթանին։

Ինչպէս երէկ ծանուցինք, Ամեն· Տ· Խորէն Ս· Պատրիարք Հայրն հիւանդութեանը պատճառաւ չկրնալով անձամբ կայս· պալատ երթալ ի շնորհաւորութիւն, Քաղաքական ժողովոյ ատենապետ Վսեմ· Սիմոն պէյ Մաքսուտ՝ իր հետն ունենալով Պատրիարքարանի գործակատար Փրենկեան Աբրահամ էֆէնտին, Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ երէկ կայս· պալատ գնաց եւ առաջին սենեկապետ Վսեմ· Հաճի Ալի պէյի ներկայանալով՝ յանուն Ամեն Ս· Պատրիարք Հօր շնորհաւորական ուղերձ մը մատոյց։ Վսեմ· Սիմոն պէյ միանգամայն իւր շնորհաւորութիւնները մատուցանելով՝ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց Վեհ· Սուլթանին։

Վսեմ· Հաճի Ալի պէյ եղած շնորհաւորութիւններն ու բարեմաղթութիւններն ինչպէս նաեւ ուղերձը Վեհ· Սուլթանին մատուցանելով, դարձաւ եւ հաղորդեց Ն· Կ· Վեհափառութեան բարձր գոհունակութիւնն ու կայսերական բարեւները։

Երէկ առաւօտ, Մայր Եկեղեցւոյ մէջ կատարուած գոհաբանական մաղթանաց, որուն վրայ տեղեկութիւն հաղորդեցինք երէկի թիւով, ներկայ էին՝ եկեղեցական դասէն՝ Գեր· Բարթուղիմէոս, Գեր· Գրիգորիս Յովհաննէսեան, Գեր· Հմայեակ Դիմաքսեան, Գեր· Գրիգորիս Ալէաթճեան, Գեր· Աբրահամ Մամիկոնեան, եւ Գեր· Տիմոթէոս Սափրիչեան Սրբազանները, Պատրիարքական փոխանորդ Գեր· Տ· Գաբրիէլ Ծ· Վարդապետ Ճէվահիրճեան, Արժ· Գարեգին Թալթաբեան, Յակոբ Աշոտ, Բարթուղիմէոս Պաղճեան, Յովհաննէս Արշարունի, Ամբրոսիոս Ռուբինեան, Գէորգ Երէցեան, Եղիկ Գալֆաճեան, Արիստակէս Վանքեան, Գրիգոր Աբալթեան եւ Արիստակէս Խաչատուրեան վարդապետներն ու քահանայք։

Աշխարհական դասուն մէջ կը նշմարուէին, Վսեմ· Տեարք՝ Սիմոն պէյ Մաքսուտ, Աբիկ էֆ· Ունճեան, Յովհաննէս էֆ· Աղնաւորեան եւ Եղիա էֆ· Զայեան, Ազն· Տիգրան էֆ· Եուսուֆեան, Սահակ էֆ· Ղազարոսեան, Աւետիս էֆ· Քօչօլեան, Յովհաննէս էֆ· Թորոսեան, Պատրիկ էֆ· Կիւլպէնկեան, Տիգրան էֆ· Բարաղամեան, Միհրան էֆ· Սէլեան, Գրիգոր էֆ· Շամամճեան, Բարսեղ էֆ Սթամպօլցեան, Յարութիւն էֆ· Մոստիչեան, Սարգիս էֆ· Թաշճեան եւ այլ ծանօթ ազգայինք։

Ներկայ էր նաեւ Ազգ· Պատրիարքարանի պաշտօնէութիւնը խմբովին։

Ազգ· Պատրիարքարանն ու Երուսաղեմատունն, Ս· Պատրիարք Հօր տունն ի Մաքրիգիւղ եւ Գեր· փոխանորդ Հօր տունն ի Սամաթիա պատշաճապէս լուսազարդուած էին երէկ գիշեր։

Պատրիարքարանի մէջ ընդունելութիւնք կատարուեցան եւ Մայր վարժարանի դպիրք Պատրիարքարան գալով Վեհ· Սուլթանի անուան ձօնեալ երգեր երգեցին։ Ներկայ էին Մայր եկեղեցւոյ թաղական խորհուրդն եւ եկեղեցականք ու աշխարհականք։

Ջերմ բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց եւ բարօրութեան Վեհ· Սուլթանին։ Ընդունելութիւնները կատարեցին Ազն· Յովհաննէս էֆ· Թորոսեան եւ Յարութիւն էֆ· Մոստիչեան։

Խասգիւղի Գալֆայեան Որբանոցը լուսազարդուած էր երէկ գիշեր ի պատիւ գահակալութեան տարեդարձի Վեհ· Սուլթանին, որուն բարիքները կը վայելէ այդ մարդասիրական հաստատութիւն։

Եգիպտոսէն կը գրեն թէ Էջմիածնայ Սինոդի անդամ Գեր· Արիստակէս եպիսկոպոս Սեդրաքեան եւ Գեր· Սարգիս եպիսկոպոս Գասպարեան յԱղեքսանդրիա ժամանելնուն՝ Բարձր· Խտիվին ներկայացեր են։

Ուսումնական Խորհուրդը չորեքշաբթի օրն ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ատենապետութեամբ Պէրպէրեան Ռեթէոս էֆէնտիի, եւ հետեւեալ տնօրինութիւններն ըրաւ։

1· Մայրաքաղաքիս ազգ· վարժարանաց շրջանաւարտից քննիչ Յանձնաժողովն իւր աշխատութիւնը վերջացուցած եւ տեղեկագիրը մատուցած լինելով, խորհուրդը փութաց առ այս իւր շնորհակալութիւնն յայտնել առ Քննիչ յանձնաժողովն իւր խղճամիտ եւ անձնուէր ծառայութեանն համար, եւ միանգամայն որոշեց, ըստ տրամադրութեան Կազմական Կանոնագրի 29րդ յօդուածի, կատարել նոյն շրջանաւարտ աշակերտաց եւ աշակերտուհեաց վկայականներու բաշխման հանդէսը, Խաչվերացի երկրորդ օրը, 13 սեպտեմբեր, ժամ 4ին, Մայր-Եկեղեցւոյ մէջ, ի ներկայութեան Ամեն· Ս· Պատրիարք Հօր։

2· Արաբկիրի Ազգ· վարչութեան Ուսումնական Խորհրդոյ ընտրութիւնը կատարուած եւ տեղեկագիրը ներկայացած լինելով, խորհուրդն յետ քննութեան, հաստատեց սոյն ընտրութիւնն եւ որոշեց ըստ օրինի շնորհաւորական գիր մը յղել առ նորընտիր խորհուրդն որոյ անդամք են,

1· Առաքել էֆ· Հաճինեան
2· Գէորգ » Մամբրէեան
3· Մամաս » Խաչիկեան
4· Սարգիս » Միրանեան
5· Յովհ· » Մանուէլեան

3· Ազգային ուսուցիչներէն Արիստակէս էֆ· Պօյաճեան իւր աշխատասիրած Բանաւոր եւ Գրաւոր Թուաբանութեան վերջին Ե· եւ Զ· տարիները Խորհրդոյն ներկայացուցած լինելով, յետ քննութեան որոշեց արտօնել անոնց գործածութիւնն ազգային վարժարանաց մէջ, իբր բարձրագոյն դասընթացքի աշակերտաց համար պատրաստուած օգտակար դասագիրք մը։

Խորհուրդն ասոնցմէ զատ զբաղեցաւ նաեւ կրթական խնդրոյն վերաբերեալ զանազան յարաբերական գործերով եւ որոշեց յաջորդ նիստը գումարել սեպտեմբեր 1ին։

Գոհութեամբ կը ծանուցանենք այս առաւօտ Պաշտօնականի մէջ թէ Վեհ· Սուլթանը բարեհաճած է երրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան շնորհել Իզմիրի առաջնակարգ ազգայիններէն Ազն· Ստեփան էֆէնտի Սպարթալեանի։

Եէնի Պահճէի հիւանդանոցի բժշկապետ Ահմետ փաշա, երկրաչափի մը եւ Յունաց հիւանդանոցի տնօրէնին ընկերակցութեամբ չորեքշաբթի օրը այցելեցին մեր հիւանդանոցը եւ ամբողջ յարկերը պտըտելէ ետք՝ նոր շինուած պարտէզը, բաղնիքն ու լուացարանն եւս այցելելով յոյժ գոհ մնացին եւ շնորհակալութիւն յայտնեցին Հոգաբարձութեան։

Ներքին լուրեր

ՏԱՐԵԴԱՐՁ
ԺԸ րդ ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ
ՕԳՈՍՏ· ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԻՏ ԿԱՅՍԵՐ

Ի ԿԱՅՍ· ՊԱԼԱՏ

Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ երէկ շնորհաւորութեան համար կայս· պալատ գնացին Մեծ-Եպարքոս Բարձր· Ճէվատ փաշա, Շէյխ-իւլ Իսլամ Բարձր· Ճէմալէտտին էֆէնտի եւ բոլոր նախարարք, որք Վեհ· Սուլթանի կողմէ շնորհեալ արտօնութեամբ՝ Ն· Կ· Վեհափառութեան ներկայանալու պատիւն ունեցան եւ իրենց շնորհաւորութիւններն ու հաւատարմական զգացմանց հաւաստին մատուցին յոտս կայսերական գահոյից։ Նոյնին Բարձրութիւնք ու Նոյին Վսեմութիւնք զատ զատ արժանացան Վեհ· Սուլթանի մեծարանաց եւ այս առթիւ իրենց երախտագիտութիւնը մատուցին։

—Նախկին Մեծ-եպարքոսք, նախկին Խտիվ Իսմայիլ փաշա, Պետական Խորհրդոյ անդամներէն Ալասալլահ փաշա եւ կրօնական, քաղաքային ու զինուորական բարձրաստիճան պաշտօնատարք եւս կայս· պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ առաջին սենեկապետ Հաճի Ալի պէյի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

—Մէքքէի Էմիրը, Եգիպտոսի Խտիվը, Եգիպտոսի արտասովոր պատուիրակ Ահմէտ Մուխթար փաշա, բոլոր կուսակալք, կառավարիչք, զօրաբանակաց հրամանատարք, օտար տէրութեանց քով գտնուող օսմանեան դեսպանք եւ գաւառաց հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերը հեռագրեր ուղղելով ի կայս· պալատ, շնորհաւորած են Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձը։

—Մայրաքաղաքիս հպատակ հասարակութեանց հոգեւոր պետերն երէկ կայս· պալատ երթալով իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցին եւ երկրորդ սենեկապետ Նուրի փաշայի միջոցաւ արժանացան կայսերական մեծարանաց։

—Մայրաքաղաքիս օտար դեսպանատանց առաջին թարգմանք եւս երէկ կայս· պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն եւ արարողապետ Մունիր փաշայի միջոցաւ արժանացան կայս· մեծարանաց։

—Ռէժիի ընդհանուր տնօրէն Պ· Ֆօրնի, հանրային պարտուց վարչական ժողովին նախագահ Պ· Պէժժէ, Պ· Վինսընդ Քայյարտ եւ այլ երեւելի օտարազգիներ երէկ կայս· պալատ գնացին ի շնորհաւորութիւն եւ արժանացան կայս· մեծարանաց։

* *

ՕՍՄ· ԴԵՍՊԱՆԱՏՈՒՆՔ

Հեռագրական տեղեկութեանց համաձայն՝ երէկ գիշեր, Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Պերլինի, Լոնտոնի, Վիեննայի, Աթէնքի, Թէհրանի, Բեդրսպուրկի, Հռոմի եւ Փարիզու օսմանեան դեսպանատունք լուսազարդուեր են։ Դեսպանք հացկերոյթներ տուեր են ի պատիւ տեղական կառավարութեանց պաշտօնեաներուն եւ օտար դեսպանաց։

* *

ԵԳԻՊՏՈՍ

Գահիրէի ու Աղեքսանդրիոյ մէջ Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ փայլուն լուսավառութիւնք ու խրախճանութիւնք կատարուեր եւ բարեմաղթութիւնք եղեր են վասն կենաց Ն· Վեհափառութեան։

* *

ԲԱՆՏԱՐԿԵԱԼՔ

Կայս· Իրատէի մը համաձայն, երէկ ազատ արձակուեցան եօթանասուն եւ մէկ բանտարկեալներ, որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն աւարտած էին։ Ասոնք երեքս «Փատիշահըմ չօք եաշա» գոչեցին։

Կայս· սոյն Իրատէն երէկ գործադրուեցաւ նաեւ զինուորական այդ կարգի բանտարկելոց նկատմամբ ինչպէս նաեւ գաւառաց մէջ։

* *

ԴՐԱՄԱԿԱՆ ՊԱՐԳԵՒ

Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, երէկ Բ· Դրան կողմէ դրամական պարգեւներ բաշխուեցան հարիւր ջիւանի չափ աղքատաց, որք բարեմաղթութիւններ ըրին վասն կենաց Վեհ· Սուլթանին։

* *

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձին առթիւ, Յունաց Պատրիարք Ամեն· Տ· Նէօֆիթոս Սրբազան երէկ գիշեր Պատրիարքարանին մէջ շքեղ հացկերոյթ մը տուաւ, որուն ներկայ գտնուեցան Սինոդի անդամք եւ մետրապոլիտք։ Այս առթիւ բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վեհ· Սուլթանին։

ԼՈՒՍԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆՔ

Օրերէ ի վեր մայրաքաղաքիս ամեն կողմերը մեծամեծ պատրաստութիւններ կը տեսնուէին՝ պատշաճ շքեղութեամբ տօնելու համար Օգոստափառ Սուլթանին Գահակալութեան ԺԸ· տարեդարձը։ Այս պատրաստութիւններ արտադրեցին երէկ գիշերուան այն հրաշալի լուսավառութիւնը որ շատ քիչ տեղ կրնայ իր նմանն ունենալ։ Կարծես ամեն գիւղ եւ արուարձան անշշուկ մրցում բացած էին իրենց մէջ՝ զիրար գերազանցելու համար։

Երէկ, միջօրէին, թնդանօթի քսանըմէկ հարուածներ կ'աւետէին թէ Վեհ· Սուլթանի Գահակալութեան տասնեւօթներորդ տարին լրանալով տասնութերորդը կը սկսէր։ Նոյն ժամուն գեղեցիկ տեսարան մը կընծայէին Վոսփորն ու Ոսկեղջիւրը, ուր խառնխուռն օսմանեան եւ օտար բոլոր շոգենաւերը դրօշներով զարդարուած էին։ Ցամաքի վրայ մեծ ոգեւորութիւն կը տիրէր եւ պատրաստութիւնք հապճեպով կ'աւարտէին։ Ամեն տեղ դրօշազարդ կամարներ բարձրացած էին եւ Վեհ· Սուլթանի անուան ձօնեալ վերտառութիւններ գրուած էին հրապարակներու, հանրային շէնքերու եւ մեծամեծներու ապարանքներուն ճակատը, ծովեզերեայ բնակարաններու երկարութեամբը։ Բնութեան շքեղութիւնն ալ կուգար աւելի հրաշագան փայլ մը աւելցունել գիշերային այս մասցածին հանդէսին վրայ։ Այն չափով որով մութը կը պարուրէր մթնոլորտն համակ, շողուն լոյսեր, պլպլացող կայծեր կը սկսէին երեւիլ Պոլսոյ ամեն կողմերէն։ Եւ երբ ալ գրեթէ խաւարն իր սովորական մթին վարագոյրը պիտի փռէր, լոյսի անդիմադրելի հոսանք մը՝ ամեն կողմէ ժայթքելով՝ պատռեց վանեց մթութիւնն եւ օսմանեան շքեղատեսիլ ոստանը ողողեց ակնախտիղ փայլով։ Բնականաբար լուսավառութեանց էն փառաւոր կեդրոնը կը պարզուէր կայս· պալատան շրջականներն ու հանրային պարտէզներուն մէջ, որք անհամար կանթեղներով ու լապտերներով զարդարուած՝ ակնահաճոյ տեսարան մը կընծայէին։ Հանրային երկու մեծ պարտէզներուն մէջ հրաշալի փառաւորութիւն կը տիրէր։ Անընդհատ հրախաղութիւններ կը կատարուէին եւ զինուորական նուագածուներու խումբեր գեղեցիկ հատուածներ կը նուագէին։ Ժողովրդեան խուռն բազմութիւն համախմբուած էր այդ պարտէզներուն մէջ եւ շրջակաները։ Աննկարագրելի խանդավառութիւն կը տիրէր։

Պոլսոյ գլխաւոր թաղերը լոյսերու մէջ կը լողային։ Ծանօթ անձնաւորութիւններու եւ պետական պաշտօնատարներու ապարաններ մեծ ճաշակով լուսազարդուած էին։ Փողոցներուն մէջ խռնուող բազմութիւնը աւելի ազդեցիկ կ'ընծայէր այդ մոգական տեսարանին մեծութիւնը։

Լոյսի անհուն եւ բոլորակուն շարքեր կը սկսէին Ոսկեղջիւրի երկու եզերքներէն, Էյուպէն եւ Հասգիւղէն, ու կը շարունակէին հետզհետէ լայննալով, աւելի մեծավայելուչ երեւոյթ մը ստանալով։ Լոյսի այդ անընդհատ շարքեր ջուրի անսանձ սասանավազ հոսանքի հանգոյն՝ կը ծփէին կը ծածկէին մէկ կողմէն Պոլսոյ եզերքը եւ միւս կողմէն, աննման շարք, Բերան, Պէշիկթաշը, Օրթագիւղը եւ անկից մինչեւ Պէօյիւքտէրէ։ Հանդիպակաց եզերքը երրորդ շարք մը կը կազմէր որուն տեսքն ալ ոչ նուազ հրապուրիչ եւ սխրազդեցիկ էր։ Լուսավառութիւնը ոչ նուազ գեղեցիկ էր Բերայի չիտակ ճամբան։ Առջի իրիկունը, Ղալաթիայէն անցնող մը անդիմադրելի պէտք կը զգար շարունակ վեր նայելու, դէպի ճոխազարդ ճակատները շէնքերուն, որք անհամար գոյնզգոյն լապտերներով եւ լուսեղէն վերտառութիւններով ծածկուած էին։ Օսմ· մահիկազարդ դրօշները կը ծածանէին օդին մէջ, եւ լուսազարդութիւնն երթալով կը գեղեցկանար, աւելի կը ճոխանար եւ տարապայման ծաւալ մը կը յանգէր։ Բերայի մեծ փողոցին մէջ, որուն երկու կողմի բարձր ու գեղակերտ շէնքերը ճաշակաւոր ու շքեղ կերպով լուսազարդուած էին։ Մարդկային մարմիններու անզոմ ու կուռ զանգուած մը կը շարժէր, բիւրաւոր գլուխներու եզական ծով մը ներկայացնելով, զոր կը լուսաւորէր անձրեւատին մէջ լեցուող առատ լոյսը։

Ամեն վայրկեան հրախաղութիւն կը կատարուէր. ամենուրեք ցոլացում, լոյս ու փայլունութիւն։ Եւ այս ընդհանուր ոգեւորութիւն, առանց պահ մը իսկ դուլ եւ դադար առնելու, շարունակուեցաւ մինչեւ կէս գիշերէն ժամ մը ետքը։ Զինուորական նուագածուներու երկու խումբեր Ղալաթա-Սէրայի պարտէզին մէջ փոխն ի փոխ ընտիր հատուածներ կը հնչեցունէին, աւելի փայլ մը տալով հանրային խրախճանքին։ Բերայի չիտակ ճամբուն այդ խանդավառութիւնը կը շարունակուէր մինչեւ Նշան Թաշ, ուր աւագանիներու գեղեցիկ ապարանքներ սքանչելապէս լուսաւորուած էին։

Լուսավառութիւնները նոյն փայլն ու շքեղութիւնն ունէին նաեւ ի Գատըքէօյ, իշխանաց կղզիները, եւ Այ-Ստեֆանօսէն մինչեւ Պոլիս լոյսի երկարաձիգ գօտի մը կը ձեւանար։

Բայց ոչ մէկ կողմ այն հրապոյրն ունէր զոր Վոսփորի երկու հոյակապ եզերքները կը պարզէին եզականապէս։ Գուրու-Չէշմէ, Արնաւուտքէօյ, Պէպէք, Ռումէլի-Հիսար, Էմիրկեան, Եէնիքէօյ, Թարապիա, Պէօյիւքտէրէ եւ Սարըեար աննկարագրելի տեսարան մը կը պարզէին լուսավառութեան բազմափայլ հանդիսանքով ու անհամեմատ գեղեցկութեամբ։

Ասիական եզերքը, ինքն ալ լուսավառութեան հրաշք մը ստեղծած էր, անընդհատ հրախաղութիւններով օդը լեցնելով։

Վոսփորի ու Ոսկեղջիւրի հայելանման ու միապաղաղ ջուրերուն վրայ կատարուած լուսավառութիւնք այլապէս հրապուրիչ էին։ Արդէն ամեն բան նպաստաւոր էր խնդութեան ու խրախճանքի այս գիշերն յանկուցիչ ընելու համար։ Օդին մէջ չկար այն տառապեցուցիչ տաքը որ քրտինք թափել կուտայ։ Լուսափայլ նաւեր եւ անթիւ կայծեր շռայլօրէն ծփուած սփռուած էին ամենուրեք։ Նաւահանգիստին մէջ խարսխեալ շոգենաւերն անհաշիւօրէն լուսավառուած էին, եւ վերին Վոսփորէն մինչեւ կամուրջ եւ անկից ալ մինչեւ Ոսկեղջիւրի ծայրը բազմաթիւ մակոյկներ ու նաւակներ անընդհատ կերթեւեկէին ծովուն ջինջ ջուրին վրայ, որ հրախաղութիւններու բիւրերփնեան փոփոխումներուն մէջ սքանչելի կերպով կը պսպղար։ Գասըմ փաշայի առջեւ կեցող Օսմ· Նաւատորմին հսկայ զրահաւորներն, որոց կայմերն ու պարանները ծածկուած էին գոյնզգոյն գեղեցիկ դրօշներով, խորհրդաւոր երեւոյթ մը կ'ընծայէին լուսափողփող տեսարանին։ Ոսկեղջիւրի մէջ ուշադրութեան արժանի էր մանաւանդ Էյուպի ծովեզերեայ գործարանն, որ երեք կարգ օդային կազի լոյսերու իր երկար, շատ երկար շարքովը եզական չես գիտեր ինչ մը ունէր իր մէջ։ Նոյնպէս, Հասգիւղի երկրաչափական վարժարանին նորակառոյց փառաւոր շէնքը լոյսերու մէջ կը փայլփլէր։ Ծովու վրայ մասնաւոր հրապոյր մը կ'ընծայէին նաեւ Շիրքէթի խայրիէի շոգենաւերը որք ուղեւորներով լեցուած եւ շքեղապէս լուսազարդուած կ'երթեւեկէին վերին Վոսփորէն մինչեւ կամուրջ, նուագածուներ հանդիպելով, հրախաղութիւններ կատարելով եւն։ Եւ սակայն բոլոր այս հրախաղութիւններէն, այս լոյսերէն, այս ճոխութիւններէն գերազանցապէս սքանչելի երեւոյթ մը կ'ընծայէր Միրկէօնի ծովեզրն, ուր Նախորդ Խտիվ Բարձր· Իսմայիլ փաշա իշխանավայել պերճութեամբ զարդարել տուած էր ընդարձակ ապարանքն՝ յարակից շէնքերով եւ պարտէզներովն հանդերձ։ Նուագածուաց ընտիր խումբեր կը նուագէին ու կ'երգէին։ Քարափին առջեւ, շոգեմակոյկներ եւ նաւակներ երկսեռ հանդիսականներով լեցուն, խիտ առ խիտ կեցած էին անդ։ Հեռաւոր թաղերէ եկած համախմբուած էին ի Միրկէօն՝ այլ եւ այլ ազգի անձերու հոծ բազմութիւն մը որք մինչեւ կէս գիշերն անցած վայելեցին այն տեղ կատարուած լուսավառութիւններն ու հրախաղութիւնները։ Դիւթական գիշերուան մը երեւոյթը կ'ընծայէր ծովն այնտեղ իր վճիտ պայծառութեան վրայ ի յայտ բերելով արեւելեան եւ եւրոպական կանացի տարազներու գեղեցկատեսիլ խումբեր որք եզական հրապոյր մը կը սփռէին իրենց շուրջը։

Վերջապէս փողփողումի եւ ծփծփումի երկար ակնապարար շարք մըն էր որ վերին Վոսփորէն սկսելով կ'աւարտէր Ոսկեղջիւրի խորը, շարք մը որ կէս գիշերէն ժամ մը վերջը անզգալաբար կը նուաղէր։

Եւ ամեն ոք՝ ականատես եւ ականջալուր ըլլալով այս համայնածաւալ ցուցարարութեան, խանդին, ուրախութեան եւ խնդութեան, բերկրապատար գոհունակութիւն մը կը զգար մասնակցած ըլլալուն այս միանուագ խնդրքին ուղղուած այն Օգոստափառ Անձնաւորութեան որ բարեխնամ Վեհապետն է այսքան անթիւ հաւատարիմ հպատակներու։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ·— Վէզիրութեան աստիճան տրուեցաւ Բարձր· Մեծ-Եպարքոսին խորհրդական Վսեմ· Թէվֆիք պէյի։

Պալայի աստիճան՝ Բ· Դրան կայս· Դիւանատան առաջին թարգմանիչ Տավուտ էֆէնտիի։

Ուլայի երկրորդ աստիճան՝ կայս· Գանձարանին պաշտօնեաներէն Էմին պէյի, Լիբանանու կառավարչութեան արտաքին յարաբերութեանց տնօրէն ու առաջին թարգման Իսքէնտէր պէյի եւ վաճառական Հարոնայի էֆէնտիի։

Սանիյէ Միւթէմայզի աստիճան՝ կայս· Թանգարանին տնօրէնի օգնական Խալիլ պէյի։

Սալիսէի աստիճան՝ Միլքիյէ վարժարանի շրջանաւարտներէն Ապտիւրրահման Զէքի, Եահեա Սէզայի, Իսմայիլ Հագգը ու Մէհմէտ Րիֆաթ պէյերու։

Ադրիանուպոլսոյ Ճիսրը Մուսթաֆա փաշա գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Րիզա պէյ, գայմագամ Ալիթէպօլըի։

Եէնիշէհրի օսմանեան հիւպատոս անուանուեցաւ Աթէնքի օսմանեան դեսպանատան զինուորական կցորդ Սէյֆուլլահ պէյ, պահելով հանդերձ իւր սոյն պաշտօնը։

Երկրորդ կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Փօնթախնահանգին Տէֆթերտար Մէհմէտ էֆէնտիի եւ Սպարապետի Դրան թնդանօթաձիգ զօրաց ճիւղին առաջին քարտուղար Սալիհ էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ Զինուորական Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամներէն սպայակոյտի Միրլիվա Օսման փաշայի, Սպարապետի Դրան թնդանօթաձիգ ճիւղին նախագահ Միրլիվա Սէզայի փաշայի եւ Ռուսիացի Պարոն Նօյտէի։

Երրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Պէրութի ոստիկանապետ Էմին էֆէնտիի եւ Իզմիրի շոգենաւային Համիտիյէ ընկերութեան վարչութեան նախագահ Սպարթալեան Ստեփան էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ կայս· Գանձարանին պաշտօնեաներէն Էմին պէյի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիէ՝ կայս· պալատան քարտուղարներէն Միլքիյէ վարժարանին շրջանաւարտ Ապտիւրրահման Զէքի, Եահեա Սէզայի, Իսմայիլ Հագգը ու Մէհմէտ Րիֆաթ պէյի։

Երկրորդ կարգի Շեֆագաթ՝ Ռումանիոյ դեսպանին որդւոյն կնոջը։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ վարժարանի քաղաքային ճիւղին համար կայս· Իրատէի մը համաձայն ի Գատըրկա ապարանք մը յատկացուած եւ վերանորոգուած էր։ Արդ, երէկ, Վեհ· Սուլթանի գահակալութեան տարեդարձի օրը, տեղի ունեցաւ բացումը ի ներկայութեան կրթական գործոց Վսեմ· Նախարարին, նոյն վարժարանի վերատեսչին, ուսուցչաց եւ պաշտօնէից։ Ոչխարներ զենուեցան եւ բարեմաղթութիւններ եղան վասն կենաց Վեհ· Սուլթանին։

ՆԷՕԼՕԳՕՍ լրագիրը, եղած կրկին պատուէրներու հակառակ գործած ըլլալով, նախարարական հրամանաւ երեքշաբթիէ սկսեալ անպայման կերպով դադարման դատապարտուած է, Տպագրական Տեսչութեան մէկ պաշտօնագրոյն համաձայն։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ·— Ռուսիոյ կայսրը Ս· Ստանիսլաս պատուանշանի առաջին աստիճանը նուիրած է Ոստիկանութեան նախարար Վսեմ· Նազըմ պէյին եւ նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Արտաքին գործոց Վսեմ· Նախարարի որդւոյն Շէրիֆ պէյին։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԷՆ կը հաղորդեն մեզ թէ Արնավուտուգի երեւելիներէն Թէքէօթլեանի ընտանիքին պատկանող Մէլէք Փաշազատէ Ասէմ պէյի բնակարանը տասնըհինգ հազարէ աւելի կանթեղներով ու լապտերներով լուսազարդուած էր երէկ գիշեր։ Կղզւոյն երեւելեաց ցայգահանդէս մը տրուելով՝ մինչեւ առաւօտ նուագածուաց խումբ մը նուագած է։ Դրան առջեւ օշարակ ու պաղպաղակ բաշխուեր են ժողովրդեան եւ խրախճանութիւնք կատարուեր են։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնը պաշտօնապէս կը հերքէ այն զրոյցը թէ Յունաստան հինգ օրուան քարանթինա հաստատեր է Կ· Պոլսէն այդ կողմը գնացող նաւերուն համար, յարելով միանգամայն որ մայրաքաղաքիս ու արուարձանաց մէջ հանրային առողջութիւնը կատարելապէս գոհացուցիչ վիճակի մէջ է եւ կասկածելի պարագայ մը բնաւ գոյութիւն չունի։

—Այտընի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան՝ թէ օգոստոս 16էն 17, Իզմիրի մէջ կասկածելի հիւանդութեամբ 23 անձեր վարակուեր են, որոց 3ն՝ իսլամ, 4ը՝ յոյն եւ 16ը հրեայ։ Ասոնցմէ մեռած են 1 իսլամ, 2 յոյն, 5 հրեայ եւ առաջուան բռնուածներէն 6 հրեայ։ Օգոստոս 17էն 18, կասկածելի հիւանդութեան 15 դէպքեր, որոց 3ն՝ իսլամ, 2ը յոյն եւ 10ը հրեայ։ Մեռած են 3 իսլամ, 1 յոյն, 4 հրեայ եւ առաջուան բռնուածներէն 3 հրեայ, 1 իսլամ եւ 2 յոյն։ Օգոստոս 18էն 19, կասկածելի հիւանդութեան 12 դէպքեր, որոց 4ն՝ իսլամ եւ 8ը՝ հրեայ։ Մեռած են 2 իսլամ, 5 հրեայ եւ առաջուան բռնուածներէն 1 յոյն ու 2 հրեայ։

—Պաղտատի մէջ օգոստոս 17էն 18, հնտախտի 10 դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն 4 մահ։ Օգոստոս 18էն 19, առաջուան բռնուածներէն 4 մահ, 14 նոր դէպք, որոցմէ 4 մահ։

—Պասրայի Նասրիյէ գաւառակին մէջ օգոստոս 16էն 17, հնտախտի 24 դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն 17 մահ։ Շաթրէի մէջ օգոստոս 13էն 14, 4 դէպք եւ առաջուան բռնուածներէն 2 մահ։ Օգոստոս 14էն 15, 7 դէպք եւ հին ու նոր բռնուածներէն 3 մահ։

—Պրուսայի կուսակալութիւնը հեռագրած է Ներքին գործոց նախարարութեան թէ օգոստոս 15ին 16 ուղեւորներ մտեր են Աֆիոն-Գարահիսարի Համիտիյէ կայարանի մաքրանոցը, թէ քարանթինա սպասողներէն երկու մարդիկ տենդէ կը տառապին 3ը՝ պարզ փորհարութենէ, մին՝ արիւներթենէ եւ մին ալ անարիւնութենէ եւ թէ տարափոխիկ ո եւ է հիւանդութեան գոյութիւն չունի։

ԱՐՂԸՆԻԻ ՀԱՆՔԵՐԸ·— Հանքաց վարչութիւնը պայմանագիր մը կնքելու վրայ է Պալիա—Քարաայտընի արծաթախառն կապարի հանքերուն ճարտարագէտ—տնօրէն Պ· Քաթալէնի հետ, Արղընիի պղնձի հանքերուն շահագործման համար։ Այդ պայմանագրով, Պ· Քաթալէն յանձն կառնու ընկերութիւն մը կազմել 1,200,000 ֆրանք դրամագլխով, որուն տարեկան տոկոսը պիտի ըլլայ 6 առ 100, եւ որ պիտի հատուցուի 2 առ 100 գլխավճարով մը։ Ընկերութիւնը կայս· կառավարութեան պիտի վճարէ տարեկան 4000 ոսկի, եւ հսկողութեան ծախուց համար ալ 300 ոսկի։ Նոյնպէս կառավարութեան պիտի յանձնէ տարին 125 թօնօ պղինձ։ Դրամագլխոյ տոկոսին ու գլխավճարին վճարումէն ետք՝ շահը կէս առ կէս պիտի բաժնուի ընկերութեան եւ կառավարութեան միջեւ։ Ընկերութեան դրամագլուխն հատուցուելէն ետք, մնացեալ շահը պիտի բաժնուի՝ երկու երրորդը կառավարութեան եւ մէկ երրորդը բաժնետէրերուն։ Արղընիի հանքերը տարին առնուազն 2000 թօնօ պղինձ կ'արտադրեն։ Արդի պայմաններուն մէջ, մէկ թօնօյին դէպի նաւամատոյց մը փոխադրութեան ծախքն է 6 ոսկի, բայց կը կարծուի որ Տրքզօնի գծութեամբ երկաթուղի մը շինելով, այս ծախքը մեծապէս կրնայ նուազիլ։

ՈՐՍՈՐԴՈՒԹԻՒՆ·— Արտաքին գործոց նախարարութիւնը օգոստոս 14/26 թուակիր շրջաբերականով մը ծանուցած է օտար դեսպաններուն՝ թէ որսորդութեան կանոնագրի 39րդ յօդուածին համաձայն, որսորդութիւնը արգիլուած է կղզիներուն մէջ։

ԳՕՍՕՎԱՅԻ նահանգին կեդրոնին մէջ ռուսական ընդհանուր հիւպատոսութիւն մը հաստատուելով այդ պաշտօնին կոչուած է Բրէզըրէնի ռուսական հիւպատոս Պ· Լիսօվիչ, որուն յաջորդած է Պ· Միխայիլ Ասիմովիչ, ռուսական նախորդ դեր-հիւպատոս Իզմիրի։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺՔ·—Օգոստոս 17ին Փօնեայի քաղաքին մէջ երեք անգամ երկրաշարժի սաստիկ ցնցումներ զգացուեր են, սակայն վնաս չեն պատճառած։

Նոյն օրը Մանասթըրի Կէօրիճէ գաւառին մէջ եւս երկրաշարժի ցնցումներ զգացուեր են։

ՄԱՄԼՈՅ ՆԵՐՔԵՒ
ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ի պէտս Ազգ· Տարրական Նախակրթարանաց· պատրաստեալ ըստ կազմական կանոնագրի Ուսումն· Խորհրդոյ Ազգ· Կեդր· Վարչութեան։
Աշխատասիրեց
ԳՐԻԳՈՐ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
752 Գին 100 փարայ 1—5

ՀԵՌԱԳԻՐ
ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Օգոստ. — Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշռէն կ'երեւի թէ մետաղագրամին վրայ 1,182,000 ոսկի աւելցեր է, առեւտրական թուղթերէն 879,000 ոսկի պակսեր է, պանքատոմսերու պահեստին վրայ 996,000 ոսկի աւելցեր է, որով համեմատութիւնն է 48.23 %։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ. — Ելմտական նախարարն հրամայեց Ֆիլատէլֆիոյ և Սան Ֆրանչիսկոյի փողերանոցներուն որ անյապաղ սկսին թէ՛ տէրութեան և թէ անհատից հաշւոյն ոսկեդրամ կոխել։ 80 էն 90 միլիոն տոլարի արժէքով ոսկւոյ ձողեր ([illegible]) պատրաստ է այս նպատակաւ։

ՓԱՐԻԶ. — Ֆրանսա հաւանեցաւ Իտալիոյ առաջարկութեան թէ Լատինական Միութիւնը կազմող Տէրութիւնք (Ֆրանսա, Իտալիա, Պելճիա, Զուիցերիա և Յունաստան) դեսպանախորհուրդ մը կազմեն՝ շրջաբերութենէ քաշելու համար Իտալեան մանրուք արծաթ դրամն որ կը գտնուի մանաւանդ Ֆրանսայի մէջ։ Ֆրանսա, բարեկամական արտայայտութիւն մ'ընելով Իտալիոյ նկատմամբ, պատրաստ է իր հանրային արկղներուն մէջ հաւաքել Իտալեան արծաթ դրամներն և ղրկել Իտալիա՝ ոսկւոյ վերածելու համար։

ԼՈՆՏՈՆ. — Երեսփ. ժողովոյ մէջ ծովային նախարարութեան քարտուղարն յայտարարեց թէ Միջերկրականի նաւատորմն այժմ պէտք եղածին չափ զօրաւոր չէ, հետեւապէս մինչեւ քանի մը ամիս յաւելում պիտի ըլլայ երկու կամ երեք սրընթացի՝ յիշեալ նաւատորմին վրայ։

ՓԵՇԹԱ. — Օգոստ. 16/28ին, բովանդակ Հունգարիոյ մէջ, 143 հոգիք հնտախտէ բռնուելով, 78ը մեռած են։ Հետեւեալ օրը 120 մարդիկ բռնուելով, 67ը մեռած են։

ՊԵՐԼԻՆ. — Ֆրիտրիխսհայն հիւանդանոցին մէջ, երկու անձինք մեռան հնտախտէ։

ՀՌՈՄ. — Վեց վարակեալք կասկածելի հիւանդութենէ։

ՆԱՊՈԼԻ. — Երեք անձինք մեռան հընտախտէ։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 20 Օգոստոս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԻՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		109 1/4
3 » Փարիզի »		23 05

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ զոց. [Միաց. Դ. Սէրի]		24 21
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 26
Կէս օրին	»	24 25
Թանզիմաթը Օսմանիյէ երէկ երեկոյ		— —
» » ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	Ա. Սէրի	54 50
»	Բ. »	34 75
»	Գ. »	23 25

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

[illegible] Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 24
Պանք տը Բօնս	» »	3
Օսմ. Շմէն տէ ֆէր	» »	2 10
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	16 27
Թրամուէյ	» »	582 1/2
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ	» »	310
Րումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	87
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		35

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
20 ֆրանքնոց	»	87 18
Անգլիական ոսկի	»	110 9
Մարք [Գերմանական ոսկի]	»	107 22
Իմբէրիալ	»	90 21
Քրիմից	»	51 18
[illegible]	»	8 72
Մէճ. արծաթ [տարբ.]	»	107 38
Մանր արծաթ	»	103
Մէթալիք	»	97
Թասֆիյէ	»	— —
Տոկոս Ղալաթիոյ Սակարանի	»	6

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՕՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 31 Օգոստոս

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	99 32
» » 4 1/2 %	104 15
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ.	22 50
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	485 62
Բրիօրիթէ Թիւրք (1890)	454 37
Օսմանեան Երկաթուղի	87 12
» Րէժիի բաժնեթուղթք	385
Պանք Օթօման	578 75
Քրէտի Լիօնէ	777 50
Իտալական Ռանթ 5 %	85 22
Եգիպտական միացեալ	506 87
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 325
Օսմանիյէ (Օսմանեան քօնսօլիտէ)	413 12

ԼՈՆՏՈՆ, 31 Օգոստոս

Անգլ. քօնսօլիտէ	98 37
Օսմ. » Սէրի Դ.	22 31
» » » Ա.	54 50
» » » Բ.	34 75
» » » Գ.	23 75
Օսմ. փոխառութիւն 1871	98 50
Փոխառութիւն 1877 (Տէֆանս Լօն)	96
Պանք Օթօման	13
Այտընի երկաթուղի	11 50
Գասապայի երկաթուղի	13 50
Եգիպտական միացեալ (Ունիֆիէ)	100 12
» առանձ. (Բրիվիլէժիէ) 1890	— —
Տօմէնիալ (փոխառ. Ռոչիլտ)	102 75
Հելլենական 5 %	38 50
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25 500

ՎԻԷՆՆԱ, 31 Օգոստոս

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	126 25
» Փարիզի »	— —
Օսմանեան Րէժիի բաժնեթուղթ	189
» Երկաթուղի	49 10

Լ'Էքօնօմինթէրանիօ սէնալ ապահովագրական ընկերութեան Տնօրինութիւնը կը ծանուցանէ թէ՝ այն բաժանորդներն որք չեն վճարած իրենց ամսական բաժանորդագինները, փութան վճարել դիմելով ընկերութեան գրասենեակին եւ կամ հաւաքչաց եւ գանձողաց համար ալ գործակալներուն։ Հակառակ պարագային՝ չպիտի կարենան մասնակցիլ յառաջիկայ 1893 սեպտեմբեր 1 ի [Ը. Ե.] բաշխման։

Տնօրէն ի Թուրքիա
Միրրէճի   Ա. ՇԷՀԻՐԼԵԱՆ
Կիւլպէնկ Խան No. 26-27   743   2—3

ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԵՐԷՆ ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ ԼԵԶՈՒԻ դասագրքին վրայ քննադատական մը երեւցաւ վերջերս, որուն ի պատասխան՝ Քերականութեան հեղինակը, Թ. Աճէմեան էֆէնտի, մեզ ղրկած է հետեւեալ յօդուածը որ շահեկանութենէ զուրկ չի կրնար ըլլալ լեզուական խնդրով զբաղողներուն համար։

Դպրոցական արձակուրդի առթիւ մեր ունեցած հանգիստը կ'ուզէ խանգարել Պ. Ա. Զ. եւ կը հարկադրէ զմեզ, դեռ դըպրոցներու վերաբացումը չեղած, հրապարակաւ աշխարհաբար լեզուի քերականութեան դաս մը տալ իրեն այն [illegible] բաներուն վրայ՝ զորս սխալ կը կարծէ։ Սկսինք ուրեմն։

Պ. Քննադատը կ'ըսէ. «Յայտնի չէ թէ «Աճէմեան էֆ. յ տառի գեղչման կանոնն «ընդունա՞ծ է թէ ոչ, քանի որ տեղ մը կը «գրէ [illegible] (էջ 23) և տեղ մը [illegible] (էջ 135)։» Մեր կարծիքն այն է թէ յ վերջաւորուած բազմավանկ բառեր երբ ն յօդն առնեն իրենց ծայրը, եզակի մէջ յ գիրը կրնայ գեղչուիլ կամ մնալ. կըրնայ գրուիլ [illegible] կամ [illegible], [illegible] կամ [illegible]. բայց երբ նէր ով յոգնակի կ'ըլլան այդ տեսակ բառեր, այն ատեն հարկ անհրաժեշտ է գեղչել յ գիրն, որովհետեւ այն էն ատք երբ ո՛ և է բաղաձայն գիր մը գայ, այն ատեն յ ն կիսաձայն է կը կարդացուի, ինչպէս՝ այս, այդ, փայտ, այն եւն. ուստի յոգնակի պէտք է գրել [illegible], [illegible]՝ ինչպէս որ կ'արտասանենք։

Լծորդ տառերու համար ըրած դիտողութիւնն անտեղի է, քանի որ աշխարհիկ լեզուի գրականութեան մէջ շատ անգամ մէկզմէկու տեղ կը գործածուին, անբարիշտ, ամբարիշտ, խնձոր, խնծոր, [illegible], [illegible] եւն։ Հոլովներու մասին մէջ եղած բացատրութիւնները պակաս են, կ'ըսէ, բայց այդ պակասները միայն երկու հատ կը գտնէ. առաջին՝ (սէր, սիրոյ, սէրէ եւն), երկրորդ՝ [illegible] վերջաւորող բառեր, յուղում, յուզման եւն։ Առաջնոյն նման հոլովող բառ մը գրուած է արդէն, իսկ երկրորդին համար կը հրաւիրենք զինքը՝ կարդալ ուշադրութեամբ մեր Քերականութեան 36րդ էջը, ուր գրած ենք այդ տեսակ հոլովումներու պատկերը. աղջիկ, աղջկան եւն։ Եւ յետոյ աւելցուցած ենք, աղջիկ բառին պէս կը հոլովուին կնիկ, մանուկ, [illegible], [illegible] եւն։ Անշուշտ այդ [illegible] մէջ կը գտնուին նաեւ ուրիշ անուններ, ինչպէս եւ յուղում, որ ճիշդ աղջիկ բառին պէս կը հոլովի. ձայնաւորները գեղչելով՝ աղջիկ, աղջկան, յուղում, յուզման եւն։

Պ. Քննադատը կը սիրէ՛ ըսել սապէս [illegible], [illegible], և ոչ [illegible], [illegible]։ Ժողովրդի լեզուին ինքզինքն ուսումնասիրող մը կարծող այդ երիտասարդն ինչո՞ւ կ'անգիտանայ որ ժողովուրդը [illegible] կ'ըսէ և ո՛չ [illegible], [illegible] կ'ըսէ և ո՛չ [illegible]։ Երբ մենք [illegible] ճիշդ ձեւը [illegible] գրաբարէն և կ'ըսենք [illegible], [illegible] են, այն ատեն պէտք է որ գրաբարին պէս հոլովենք զայն սապէս, արեան, կորեան եւայլն. ապա թէ ոչ ընդվայր հակառակող մը կ'ըլլանք հայ լեզուի հաստատուն և անխեղի կանոններուն։ Կ'ըսէ նաեւ որ մենք մոռցած ենք եղեր ըսելու թէ աշխարհաբարի մէջ անեզական բառ չկայ, և թէ՛ [illegible], [illegible] և [illegible] բառերն եզակի են։ Քանի որ չկայ, ի՞նչ հարկ ըսել թէ այս ինչ բանը չկայ։ Միթէ հա՞րկ է ըսել նաեւ թէ աշխարհաբարի մէջ [illegible] չկայ. քանի որ աշակերտը դեռ գրաբար քերականութիւն չէ կարդացած և չի գիտեր այդ տեսակ բառի մը գոյութիւնը։

Շատ կը սխալի երբ կ'ըսէ թէ ն գիրը յօդ չէ. հայերէն բո՛ւն յօդը ն գիրն է արդէն և, աշխարհաբարի մէջ աւելի ըլլալով, բաղաձայնով վերջաւորուած բառերու համար ը մըն ալ կը գտնուի։ Նոյնպէս կը սխալի, երբ կ'ըսէ թէ «Ածականներու մէջ չէ յիշուած թէ անոնք գոյականէն առա՞ջ պէտք է դնել թէ ետքը»։ Ցաւալի է որ քննադատին աչքին տեսութենէն վրիպած են մեր քերականութեան 46րդ էջին վերջին տողերն՝ ուր գրուած են սապէս. «Որակական ածականները միշտ գոյականէն առաջ կը դրուին և չեն հոլովուիր»։ Նոյնպէս ալ բոլոր միւս ածականներու համար։

Ստացական ածականներու մէջ [illegible] և [illegible] հոմանիշ չեն եղեր։ Եթէ քիչ մը աւելի լաւ ուսումնասիրեր ժողովրդին լեզուն, պիտի տեսնէր թէ ինչպէս ժողովուրդը կ'ըսէ [illegible] տղաս, [illegible] տունը եւն։ Ցետոյ, ինչո՞ւ համար անտես կ'ընէ անոր [illegible] դերանուններու մէջ գրուած [illegible], [illegible] բառերը։

Պ. Քննադատը մեծ սխալ մը կ'ընէ, երբ կ'ըսէ թէ [illegible], [illegible], [illegible] ցուցական ածական չեն. — միթէ չի լսե՞ր ամեն օր ժողովրդին բերնէն [illegible] մարդը, [illegible] տունը, [illegible] գիրքը եւն։ Մեծ փոյթեռանդութեամբ քանի մը պակասներ կը թուէ մեր քերականութեան մէջ՝ որ Ա. տարին է, թէ չէ բացուած որ ածականները գոյականէն ետքն ալ կրնան դրուիլ, յատկացեալը՝ յատկացուցիչէն առաջ, թէ ցուցականներու տարբերութիւնները չեն նշանակուած եւն. այս՝, քանի մը երկրորդական կանոններ, զորս գրագէտք միայն կը գործածեն, կը պակսին, և որոնք պիտի երեւան մեր քերականութեան Բ. հատորին մէջ։ Միթէ [illegible] է [illegible] քերականութեան (որ էն ընտիրն է իր դասաւորմամբ) Ա. տարին կը պարունակէ՞ բոլոր այն կանոնները որ յեցուցած են նոյնին Բ. և Գ. հատորներուն մէջ։ Իսկ դերանուններու հոլովմանց գրաբար ձեւերուն համար կ'ըսենք թէ անոնք դիտմամբ դրուած են փակագծին մէջ, որուն վրայ խօսած են արդէն գրքին յառաջաբանին մէջ։

Պ. քննադատը դարձեալ կը սխալի, երբ կ'ըսէ թէ ձայնաւորներու աղման կամ փոփոխման համար [illegible] մը չէ ըրած։ Ընթերցողներէն կը խնդրենք բանալ 42րդ էջը և կարդալ ծանօթութիւնները՝ ուր ըսած ենք սապէս. «Հոլովման, ածանցման և բարդութեան ժամանակ անուան մը վերջին վանկին մէջ եթէ [illegible] կամ է ձայնաւորը գտնուի, կը կորսուի եւն։» Այնուհետեւ ձայնաւորներու աղման և փոփոխման կանոնը [illegible] մը չէ (ինչպէս կը կարծէ), բաւական է որ մարդ քիչ մը հայերէն լեզուի հիմնական կանոններուն տեղեակ ըլլայ, գիտնայ թէ ինչպէս յոգնականացուցիչ եր մասնիկը գրաբարին [illegible] է, ները ներ։ Եւ ահա գրաբարի մէջ այս մասնիկներով յոգնակի եղած բառեր իրենց ձայնաւորները կորսուած կամ փոփոխած են. օրինակ. նեարդ, ներդեր, բարձիկ, բարձիկներ։ (Թէպէտ և արդի աշխարհաբարին մէջ պէտք է [illegible] բազմավանկ անուններու ձայնաւորները աղել)։ Նոյնպէս մեծ սխալ մը կ'ընէ, երբ կ'ըսէ թէ «պէտք է սովրիլ գրել և ոչ սորվիլ. ելլել ոչ թէ ելնել»։ Ասիկա անգիտանալ է թէ [illegible] կուգայ սովորիլ բայէն, ելնելը, ելանել բայէն. և այս աշխարհաբարի բնութենէն է [illegible] և [illegible] ձայնաւորները գրաբար բայերուն մէջէն դուրս ձգել. օրինակներ խիստ բազմաթիւ են. ինչ. հաւատալը՝ հաւտալ, մտանելը՝ մտնել, հեծանելը՝ հեծնել, իջանելը՝ իջնել, գողանալը՝ գողնալ, ժողովելը՝ ժողվել, մոռանալը՝ մոռնալ եւն եւն։ Այս կանոնի համեմատ եղած է ելանելէն ալ ելնել. սովրելը՝ սովրիլ, անկանելը՝ ընկնել եւն։ Ասկից զատ մտայ, իջայ, գտայ և այլ կատարեալներուն աներեւոյթներն են. մտնել, իջնել, գտնել. ուստի ելայ կատարեալին աներեւոյթն է ելնել։

Կ. Պոլիս   Թ. ԱՃԷՄԵԱՆ
14 օգոստոս 1893

ԷՆԿԻՒՐԻՒԻ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ՎՃԻՌԱԳԻՐ

ՎԵՐԱՔՆՆԻՉ ԱՏԵՆԻ ՊԱՏԺԱԿԱՆ ՃԻՒՂԻՆ

(Շարունակութիւն երէկի թիւէն)

Նկատելով որ Շաւարշ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ յայտնելով որ խռովարարական ընկերութեան մասնակից չէ, յայտարարած ու խոստովանած է թէ ամբաստանեալներէն Անտօն Ռշտունին յԱտանա իրեն տեղ վարժարանի ուսուցիչ ըլլալով կը ճանչնար, թէ իր ըսածին նայելով Ռշտունին Տէրէվէնքի վանքը երթալուն ըսեր է թէ զինքը կը ճանչնայ, թէ օր մը Թալասցի Սիմոնօղլը Արթին գալով ըսեր է իրեն թէ Արսէն էֆէնտին իրեն բարեւ ղրկած է և թէ Ռշտունին հոն գալով իրեն տունը հիւր մնայ, թէ ինք պատասխաներ է որ կ'ընդունի, թէ իրիկուան կողմ Արսէնի եղբայրը՝ Մատթէոս՝ բերեր է այդ Ռշտունին և ինք ալ ընդուներ է, թէ Ռշտունի ըսելով որ Թալասի ընկերութիւնը ցրուած է և նորէն ընկերութիւն մը պիտի կազմէ, առաջարկեր է որ Արսէն նախագահ ըլլայ ու ինքն ալ օգնէ, սակայն այս առաջարկը չընդունելով մերժուեր է, թէ Ռշտունի իր տունը գտնուած պահուն Տէօքմէճեան Բարսեղ, Արսէն, Սիմոնօղլը Արթին և Աճըն օղլը Կիւլպէնկ եկեր են, թէ Կիւլպէնկ Ռշտունին հետ առանձին սենեակ մը մէջ տեսուեր է, թէ վերջապէս Ռշտունին վարքէն, ընթացքէն ու խօսքերէն հասկնալով որ վնասակար անձ մ'է, խնդրեր է Արսէն էֆէնտիէն որ այդ մարդը իր տունէն հեռացուի, Արսէն ալ պատասխաներ է թէ ինքը չէ ղրկած, թէ նորէն խնդրեր է Արսէնէն ինչպէս նաեւ Կեսարիա երթալով Տէօքմէճեան Բարսեղէն, թէ Բարսեղ առաջարկեր է իրեն որ ամսական մէկ քանի ոսկւոյ փոխարէն իր քով պահէ Ռշտունին, սակայն չէ ընդուներ, որով Ռշտունին տունէն հանելով Տէրէվէնք տարեր է և թէ գրաբանութիւններ պարունակող ազդարարութեանց փակցուելէն երեք օր առաջ Կէմէրէկցի Պալլամըօղլը Ցակոբ զինքը գիւղէն կոչելով ազդարարութիւնները ցոյց տուեր, կարդացեր և յետոյ ըսելով որ այդ թուղթերէն մէկ քանի հատ պիտի փակցնէ, հարցուցեր է թէ «ո՞ւր միջոցաւ փակցնէ», որուն պատասխաներ է թէ իրմէն հեռու երթայ և ուզած անձին փակցնել տայ, և գալս ըսելով վարժարան վերադարձեր է.

Նկատելով որ Շաւարշ դատարանին առջեւ կրկնելով եւ հաստատելով իր այս յայտարարութիւնները, միայն տարբեր մեկնութիւն մը տալ ուզած է այն մասին որ կը վերաբերի Բէճլօ Ցակոբի կողմէ այդ ազդարարութեանց իրեն ցոյց տրուելուն, բայց այն եղանակն, որով կը ջանայ տարբեր մեկնութիւն մը տալու՝ այսինքն թէ հարցաքննութեան պահուն այդ կերպով խօսելը առաջ եկած է սա պարագայէն թէ ազդարարութեանց վրայ տեղեկութիւն ունենալը կամ չունենալը հարցուելով ըսեր է թէ խռովարարական կազմակերպութեան պաշտօնեաներէն [illegible] Բէճլօ Ցակոբին հետ երբեմն տեսեր է Թալասի մէջ, թէ իր այս յայտարարութիւնն, ինչպէս ցոյց տրուած է Բէճլօ Ցակոբի վերաբերեալ ապացոյցներու կարգին մէջ, իր տուած այդ մեկնութիւններն ինքնին կը հերքէ և ցոյց կուտայ թէ Շաւարշ կը ճանչնայ խռովարարները, թէ Ռշտունիին Շաւարշի տունէն հանուելուն կրկին անգամ Տէրէվէնքի վանքը տարուելը ո՛չ Շաւարշի [illegible] ու գործունէութեան, այլ Ռշտունիին Թալասի եկեղեցւոյն և հիւսն Հաճի Յովհաննէսի տան մէջ տուած քարոզներուն և ըրած ներշնչումներուն պատճառաւ գիւղացւոց մէջ յառաջ եկած դժգոհութիւնն իմացած ըլլալուն արդիւնքն է, ինչ որ հաստատուած է Ռշտունիի, Ճէյվահիրճեան Ռուբէնի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Ճէպլիտէլիքեան Ցակոբի և Այաճանեան Կարապետի կողմէ տեղեկութիւններով, թէ Շաւարշ խոստովանած է որ, որպէս զի Ռշտունիի կողմէ Արսէնի առաջարկուած նախագահութեան այս վերջինն ընդունի, իրեն առաջարկուեր է անոր և ընկերութեան անդամոց միջեւ միջնորդութիւն ընելու և Աճըն Բարսեղօղլը Կիւլպէնկի ու այսոր նման [illegible] խռովարարներն իր տան մէջ ընդունած է, թէ Դանիէլ վարդապետ արձանագրեալ յայտարարութեանց մէջ գրուած է որ Շաւարշ ալ գտնուած է վանքին մէջ կատարուած խռովարարական խորհրդակցութեանց և թէ այս պարագաներ կ'ապացուցանեն որ փաստաբան Արսէնի նկատմամբ ի վերեւ յիշուած բոլոր պատճառները Շաւարշի ալ կը պատկանին.

Նկատելով որ հաստատուած է թէ Անտօն Ռշտունի, Ճէպիտէլիքեան Ցակոբ, Ճէվահիրճեան Ռուբէն, Այաճանեան Կարապետ, Տէօքմէճեան Բարսեղ, Դանիէլ վարդապետ, Թումաեան Կարապետ, Գայեան Ցովհաննէս, Քէրթմէնօղլը Գարօ, Ցակոբ Բէճլօ, Քէչէճեան Միսաք և Ճիվանեան Մարտիրոս, ինչպէս յառաջագոյն յիշուած է, խռովարարական ժողովոյ պետերէն ու գործիչներէն են, որք կայսրական երկիրներու մէկ մասը անջատելով Փոքր Հայաստան անուն անկախ վարչութիւն մը կազմելու սոսկ նպատակաւ և Հնչակեան յեղափոխական գործիքին անուամբ Մարզուանի, Կեսարիոյ, Եոզղատի, Թալասի, Կէմէրէկի ու այլ տեղերու մէջ կազմակերպութիւններ ընելով հայ հասարակութեան մտքերը գրգռելու, թղթատարներու վրայ յարձակելու, յուզակահարութիւն ընելու, մարդասպանութիւն ընելու նման նման խել մը յեղափոխական ընթացքներու մէջ գտնուած են, ինչպէս նաեւ անցեալ 1308 տարւոյ դեկտեմբեր 25ի գիշերը այդ տեղերու մէջ փակցուած գրաբանութիւններ պարունակող ազդարարութիւնները պատրաստած և փակցուցած են.

Թէ Արգմանօղլը Ցովհաննէս րէվոլվէրի գնտակով սպաննած է Կեսարացի Ջավուշ օղլի Մուսթաֆան և միանգամայն նոյն տարւոյ սեպտեմբեր ամսուն մէջ ի Մարզուան գումարեալ խռովարարական ժողովին ներկայ գտնուած է իբրեւ Կեսարիոյ երեսփոխան, որով ըսել է թէ Ցովհաննէս ալ այդ խռովարարաց պետերէն է.

Թէ Թալասցի Եազըճօղլը Փանոս, Աճըն Բարսեղօղլը Կիւլպէնկ, Կէզիր Թորոսօղլը Միրիճան, Պետրոսօղլը Միսաք և Կիւրինցի Թորոս վերոյգրեալ խռովարարական գործիքին անդամներէն ըլլալով, ասոնցմէ Փանոս, Կիւլպէնկ ու Միրիճան [illegible] ըրած են Քայլարճըօղլը կաւասպան Բէօսէ Հասանը, թէ Կիւլպէնկ ու Թորոս ընկերներն են Գասպարի ու Սերոբէի, որք Զօրուճի դարպասին ոստիկան-զինուոր Իպրահիմին սպաննած և Օսմանլըի թղթատարին վրայ յարձակած են, թէ Կիւլպէնկ ու Թորոս՝ Մաճէնի թղթատարին վրայ յարձակելով սուրհանդակն՝ Իսմայիլ ու ոստիկան-զինուոր Նէճիպն սպաննող աւազակներն են, թէ Փանոս ու Միսաք ալ հանրային թղթատարին վրայ յարձակելով հանրային պարտուց վարչութեան դէտերէն Իզզէթ էֆ.ի, զէնքերը ու գոյքերը յափշտակած են.

Թէ Թալասցի Տապպաղեան Ցակոբ, Կէմէրէկցի քարոզիչ Մարտիրոս, Մարզուանցի Փափազեան Մկրտիչ, Գարակէօզօղլը Արթին, Էվէրէկցի Վարինօղլը Գաբրիէլ և Կիւրինցի Կարապետ ալ այդ խռովարարութեանց [illegible] խռովարարներն են.

Թէ Զօլաքեան Ցակոբ, Պօյաճեան Ստեփան, Բէկապաշեան Սենեքերիմ, Ցովհան օղլը Մամաս, Տօլոնեան Ցակոբ, Վարդանեան Միհրան, Գալըպճը Մօսօ և Սիմոնօղլը Արթին խռովարարութեան համար ջանացած եղած են.

Թէ Էվէրէկցի Սալբիկ, կաւասպան Ցովհաննէս, Գարաքիւլահօղլը Ցովհաննէս, Գարա Բարսեղօղլը Դանիէլ, Օղլաքճեան Խաչատուր, Ուզունօղլը Գալուստ, Աթիլեան Ղազարոս, Միտիօղլը Սարգիս, փաստաբան Արսէն և ուսուցիչ Շաւարշ խռովարարներն են և [illegible], թէ վերջինները անձանց ուրացումէն և տուած տարբեր մեկնութիւններն անհիմն են և իրենց փաստաբանաց պաշտպանողականներն ալ անընդունելի.

Հետեւաբար դատարանը միաձայնութեամբ մեղապարտութեան վճիռ արձակեց ամբաստանեալներէն Անտօն Ռշտունիի, Ճէպիտէլիքեան Ցակոբի, Ճէվահիրճեան Ռուբէնի, Այաճանեան Կարապետի, Տէօքմէճեան Բարսեղի, Դանիէլ վարդապետի, Քէրթմէնօղլը Գարօի, Ցակոբ Բէճլօի, Քէչէճեան Միսաքի, Ճիվանեան Մարտիրոսի, Արգմանօղլը Ցովհաննէսի, Եազըճօղլը Փանոսի, Աճըն Բարսեղօղլը Կիւլպէնկի, Կէզիր Թորոսօղլը Միրիճանի, Պետրոսօղլը Միսաքի, Կիւրինցի Թորոսի, Տապպաղեան Ցակոբի, քարոզիչ Մարտիրոսի, Փափազեան Մկրտիչի, Գարակէօզեան Արթինի, Վարինօղլը Գաբրիէլի, Կիւրինցի Կարապետի, Զօլաքեան Ցակոբի, Պօյաճեան Ստեփանի, Ցովհանօղլը Մամասի, Տօլոնեան Ցակոբի, Վարդանեան Միհրանի, Գալըպճը Մօսօի, Սիմոնօղլը Արթինի, Սալբիկի, կաւասպան Ցովհաննէսի, Գարաքիւլահօղլը Ցովհաննէսի, Գարա Բարսեղօղլը Դանիէլի, Օղլաքճեան Խաչատուրի, Ուզունեան Գալուստի, Աթիլեան Ղազարոսի և Միտիօղլը Սարգիսի դէմ։

Բէկապաշեան Սենեքերիմի օճրին տեսակին ու աստիճանին վրայ համաձայնութիւն չգոյանալով հանդերձ միաձայնութեամբ մեղապարտ ճանչցուեցաւ.

Թումաեան Կարապետի, Գայեան Ցովհաննէսի, փաստաբան Արսէնի և ուսուցիչ Շաւարշի համար մեղապարտութեան վճիռ արձակուեցաւ երկու երրորդ մասի մեծամասնութեամբ.

Քիւրքճի Եսայօղլը Գրիգորի մեղապարտութեանը համար երկու երրորդ մասի մեծամասնութիւն գոյացած չըլլալով, որոշուեցաւ [illegible] արձակել [illegible] համար [illegible]։

Սեւանօղլը Արշակի, [illegible] Աւետիսի, Աքզաքեան Ցովհաննէսի, Սաաթճէօղլը Խաչատուրի, Թիւնօղլը Պետրոսի, Ճիւնենօղլը Սահակի, Այթէչօղլը Մէլքէի, Մուրաքեան Գրիգորի, Կէօչէրօղլը Զաքարիայի, Նանամեան [illegible], Պալըզըօղլը Ցովհաննէսի, Տալըօղլը Աւաքէլի և Ղազարօղլը Գրիգորի մեղապարտութեան համար յառաջ բերուած պարագաները խնդիրները ապահովցնելու ատենան չը տեսնուելով, նոյնպէս անպարտութեանը համար վճիռ արձակուեցաւ՝ Արշակին ու Աւետիսին համար մեծամասնութեամբ եւ միւսներուն միաձայնութեամբ։

27 Զիլգատէ 1310
31 Մայիս 1309

⁂

Դատաւորք դատարանը դարձան, և այս որոշում հրապարակաւ կարդացուեցաւ ու հաղորդուեցաւ։

(Շար. [illegible])

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. հանրային պարտուց վարչական խորհուրդը կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ յառաջիկայ 1893 սեպտ. 1/13էն սկսեալ կէս առ հարիւր (1/2 %) տոկոս մը պիտի վճարուի օսմ. հանրային պարտուց փոփոխեալ պարտաթուղթերուն թիւ 20 կտրոններուն վրայ։

Ցիշեալ պարտաթուղթերուն տոկոններուն վճարումները տեղի պիտի ունենան կտրոններուն վրայ նշանակուած քաղաքներուն մէջ, մինչեւ 12 փետր, 1894։

Այս պայմանաժամն անցնելէ ետք, միայն ի Կ. Պոլիս պիտի վճարուին։

Կ. Պոլիս 30 օգոստ. 93

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Օսմ. կայս. Պանքայի (Պոլսոյ գործակալութիւն) կողմէ շրջաբերութեան հանուած օսմ. պարտաթուղթերուն [illegible]ները կը ծախուին Պ. Ալեքսանտր Տ. Ծանէթթոյի քով, Քարաքէօյ, թիւ 12։

Կ. Պոլիս 25 օգոստ. 93

ԱԶԳ. ՕՍՄ. ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՊԱՐՏՈՒՑ

Օսմ. հանրային պարտուց ընդհ. տնօրէնութիւնը կը ծանուցանէ Պրուսայի չերամաբուծական վարժարանին Ա. և Բ. տարւոյ աշակերտներուն՝ թէ յիշեալ վարժարանին վերաբացումը չերամաստածական եղանակին համար՝ որոշուած է 1893 սեպտ. 13/25 երկուշաբթի օրը և թէ ամենքն ալ ներկայ գտնուելու են այդ օրը։

ԸՆԴՀ. ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

[illegible] գրատունը որուն յաջորդած եմ հաստատուած է շատ տարիներէ ի վեր ի Պոլիս Զամարճըլար Եօքուշ թիւ 20։ Այս անգամ կը ծանուցանեմ արգոյ հասարակութեան եւ ի մասնաւորի Պատ. Հոգաբարձութեանց եւ ազգ. ուսուցչաց, որ բաց ի Հայ. Տաճկ. Գաղ. գիրքերէն դասական եւ այլ բազմատեսակ [illegible], նաեւ նոր շրջանի առթիւ ի վաճառ հանած եմ հետեւեալ դասագրքերը խիստ զեղչեալ գնով, այսպէս [illegible]։

	Ղր.	Փր.
Աճէմեան Թ. Նոր քերականութիւն, աշխարհաբար լեզուի, Ա. տարի	3	—
Անդրէասեան, Մայրենի [illegible]	4	20
Բարսեղեան Հ. [illegible]	5	—
,, [illegible] սկզբունք	12	—
Դալլաքեան Պ. Աշխարհագրութիւն, համառ.	2	—
,, ,, ,, ընդարձ.	12	—
Դարաքճեան Ա. Մ. Գաղ. քերականութիւն, ըստ Օլլէնտորֆի	15	—
Դարաքճեան Ա. Մ. Ընթերցարան Բարիզի (L'écho de Paris)	10	—
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Բառագիտութիւն հայ. քերականութեան	2	20
Դուրեան Եղիշէ Ծ. Վ. Ընթացք [illegible] բարբառ Ա.	5	—
Դուրեան Պետրոս, Տաղք եւ Թատերգութիւնք	15	—
Էմին Օթթօ, քերականութիւն փրանսերէն լեզուի Ա. եւ Բ. մասը	15	—
[illegible] Տարերք Մայր. լեզուի Ա.	3	—
,, ,, ,, Բ.	4	—
,, ,, ,, Գ.	4	—
Թաշճեան Խ. Դեղագործութիւն, հայ. գաղ. համառօտ	2	—
Թաշճեան Խ. Դեղագործ. գաղ. ընդարձ.	20	—
Թէմէլեան Ե. Իմաստասիրութիւն ընդարձակ	5	—
Թէրզեան Դ. Նոր Այբենարան փրան. լեզ.	1	20
Ժորժ Հ. [illegible] Թարգմ. [illegible]	5	—
Հինդլեան, [illegible] ընթերց. Անգ. լեզ.	3	—
,, [illegible], [illegible] ֆրանս. լեզուի	10	—
Մօզեան, [illegible]	4	—
Ցակոբեան Տօքթ. [illegible]	15	—
Շիշմանեան, Քերականութիւն գրաբար լեզուի	4	—
Շիշմանեան, Քերականութիւն հայ. գաղ. լեզուի	5	—
[illegible], Նոր ընթացք [illegible]	2	—
Պօզաճեան Տիգրան, [illegible], պատկերք.	4	—
,, ,, Թուաբ. ընդարձակ	15	—
Սէրվիչէն Տօքթ. Մանկաբարձութիւն 2 հատոր	20	—
[illegible], [illegible] Թարգմ. [illegible]	15	—
Ցէլէկեան Մ. [illegible]	2	—

736   3—16   ՊՕՂՈՍ [illegible]

ՆՈՐԵԼՈՒԿ ՀՕՏԷԼՆԵՐԸ

Եղանակիս համար կուգան Փարիզէն, [illegible] ՏԻԿ. ՍԱՐԱՀ ՊԵՐՆԱՐՏԷ, [illegible] եւ ընկերք, Փարիզ, Ավընիւ տը լ'Օբէռա, 32, [illegible] յաջողութիւն ձեռք բերած են [illegible] համար [illegible], իրենց [illegible], որք մեծ ազդեցութիւն կրեցին ֆրանսացի եւ օտար վայելչասէր կիներու վրայ։ [illegible] թէ այս տան [illegible] ՏԻԿԻՆ ՍԱՐԱՀ ՊԵՐՆԱՐՏԷ, որուն վրայ արդէն աւելի [illegible] ունեցանք խօսելու եւ որ այժմ կը գտնուի ամեն վայելչասէր կնոջ [illegible] մէջ։

ԱԶԴ

Դպրոցական պաշտօնեից պէտք ունեցողները կը հրաւիրուին անձամբ կամ գրով դիմել առ Գործակալատուն Ս. Գաբրիէլ [illegible], Տնօրէն-դասատուներ, վարժապետներ, վարժուհիներ, դաստիարակներ, երաժիշտներ, [illegible], [illegible], և այլն։

Գործակալութիւնս հաստատուած է, Կ. Պոլիս [illegible]-Պազար, Գաղանճէր խան, թիւ 11։

ԾԱՆ. — Պէտք է կանխաւ ծանուցանել թէ [illegible] պաշտօնեայք [illegible] ունենալու են, [illegible]։   656   10—20.

ՕՐԱՑՈՅՑ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԵՒ
ԳՐԱՏՈՒՆ

Գ. Պաղտատլեան

[illegible]

ՆՄՈՅՇ ՕՍՄ. ԳՐԱԳԻՏՈՒԹԵԱՆ
ՄԱՐԳԱՐ Ա. ԳԱՔԻՒԼԵԱՆ
Վաւերացեալ յՈւսումն. Խորհ. Ազգ. Կեդր. Վարչ.

Սոյն դասագիրք կը պարունակէ Օսմանեան հին եւ նոր նշանաւոր գրագիտաց գրչէն ելած ընտիր ընտիր կտորներ, արժանի եւ ուսանելի. Ուսանողք պիտի գտնեն իւրաքանչիւր հատուածի բառերն եւ ասացուածներն ի ստորեւ գրուած, համդերձ իրենց արտասանութեամբն ու նշանակութեամբը, եւ մանաւանդ իւրաքանչիւր բառի Արաբ. Պարսկ. եւ Թուրք. բոլոր գործածական հոմանիշներովն՝ որոնք Օսմաներէնի նման լեզուի մը ամենակարեւոր տարրը կը կազմեն, եւ որոնց ուսումը երկար ժամանակի կարօտ է եւ մեծ դժուարութեանց ենթակայ, քանի որ ուսանողը չ'կրնար ձեռք բերել զայնս՝ բառարանաց խոկ դիմելով. Սոյն դասագիրք, ի մէջ այլոց, սուղ ժամանակի մէջ բաւականաչափ հոմանիշներ իւրացնելու դիւրութիւնն ընծայելով՝ կուգայ մեծ ծառայութիւն մատուցանել Թուրք լեզուի ուսանողաց։

Գինն է 4 ղրուշ

Կեդրոնատեղին է ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ
Կ. Պոլիս Սուլթան Համամ Ճատտէսի 14.

ՄԻՍՔԷԹ

Երուանդ եւ ընկերաց խնամքով այս անգամ զուտ խաղողէ պատրաստուած եւ ո՛ր եւ է վնասակար նիւթերէ բոլորովին զերծ լինելով ստամոքսը զօրացնելու եւ ախորժակ բանալու [illegible] համար բժշկաց կողմանէ իսկ յանձնարարուած օղին եւ մաստիքան՝ ՄԻՍՔԷԹ մակնանուամբ եւ կնքեալ շիշերով ու որոշեալ գըներով՝ ի վաճառ հանուած են հետեւեալ տեղերը։ Ի Ղալաթիա օսմ. Պանքային կարգը Եուսուֆ Իզզէտտին էֆէնտի խանին տակ Միսքէթի մթերանոցը եւ մայրաքաղաքիս հանրածանօթ [illegible]։ Բերայի նշանաւոր զարեջրատուները։ Ղալաթիա [illegible] խանին մէջ Պօղոս աղայի ճաշարանը։ Վօյվոտա փողոց թիւ 9, Քիւրքճիլէր փողոց Խաչիկ աղայի թիւ 27 ճաշարանը։ Սանտըգճըլար փողոց [illegible] աղայի թիւ 199 զբօսարանը։ Մումխանէ փողոց թիւ 111 [illegible] խանութը։ Թոփխանէ ծխավաճառ Եանիի թիւ 1 խանութը։ Կամուրջին վրայ Վոսփորի շոգենաւերուն նաւամատոյցը [illegible] խանութը։ [illegible] թիւ 12։ Ի Պոլիս [illegible] խանի կից [illegible] թիւ 4։ Մեծ Շուկայ [illegible] փողոց [illegible] թիւ 29 ճաշարանը [illegible] փողոցին մէջ թիւ 10։ Ղալաթա Սէրայի կից թիւ 57։ Ղալաթա Սէրայի դէմ փողոցը [illegible] թիւ 6 խանութը։ Հալէպ Չարշըսի մէջ Օննիկ աղայի ճաշարանը, Մեծ փողոց շաքարավաճառ Հաճի [illegible] աղայի թիւ 54 խանութը, [illegible] թիւ 40 մթերանոցը։ Ի Գում-Գափու [illegible] Հաճի Միհրան աղայի թիւ 21 խանութը. ի Լանկա [illegible] թիւ 113 զբօսարանը։

Հետզհետէ բացուելիք մթերանոցներն ալ պիտի ծանուցուին կարգաւ։   691

ՏՕՔԹՕՐ ԽԻՎԱՆԵԱՆ

Բարիզի Ակադեմիայէն Բժշկական համալսարանի խորհուրդով ուսանող նշանաւորութեան մրցանակին եւ նորին բժշկութեան բարձր աստիճանը ստացած է Բարիզի [illegible] հիւանդութեանց յատկացեալ դարմանատունը (Hospice) որ Եւրոպայի ամենէն մեծ եւ հռչակաւորներէն մին է, ուր ուսումնասիրած եւ մասնաւոր վկայագիր ստացած ըլլալով Բարիզի Շառանթօնի [illegible] Ազգային մեծ հիւանդանոցը բժշկական պաշտօն վարած եւ մեծ փորձառութիւն ստացած է։

Կը դարմանէ, մասնաւորապէս ջղային հիւանդութիւնները ([illegible], ուղեղի, անդամալուծութիւն, [illegible], կանանց ցաւ (Histérie), եւ այլոց éclampsie եւ այլն), ինչպէս նաեւ [illegible] ախտերը [illegible], վերքեր եւ այլն ([illegible]), ծննդական [illegible] հիւանդութիւնները եւ վիրաբուժական դարման եւ գործողութիւն կը կատարէ։

Հինգշաբթի օրերը աղքատ հիւանդութիւնները ձրի կը դարմանէ։

Բերա [illegible], Մարկարիթ փողոց թիւ 4, ամեն օր ժամը 8էն 12։   724   4—4

ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ

ՓՈԽԱՆՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԷՖ. ՊԷՅԱԶԵԱՆ

Որ Օսմ. դատարանաց քաղաքային, պատժական եւ առեւտրական ճիւղերուն մէջ [illegible] տարիներ անդամութեան պաշտօններ վարելէ յետոյ վերջին տարիներս փաստաբանական գործերով կ'զբաղի, իւր գրասենեակը հաստատած է ի Պոլիս։

Կ'ստանձնէ Կ. Պոլսոյ և մերձակայ գաւառաց մէջ Օսմ. քաղաքային և առեւտրական դատարանաց, վարչական ժողովոյ եւ [illegible] առջեւ տեսնուելիք ամեն կարգի դատերու ([illegible], իսթինաֆ, թէմիզ), ինչպէս նաեւ մեր Ազգ. Պատրիարքարանի մէջ տեսնուելիք դատերու փոխանորդութիւն և դատական ամեն տեսակ գրութեանց պատրաստութիւն։

Կ'ընդունի գաւառներէ յղեալ [illegible] և Թէմիզի վերաբերեալ գործեր և դատական և Օսմ. ուրիշ ամեն Նախարարութեանց մօտ հետամտութեան կարօտ (Թաագիփաթ) յանձնարարութիւններ։

Մասնաւոր պայմաններով կը հայթայթէ դատական ծախսն և փոխանորդութեան վարձքն այն տեսակ դատերու, որք սուղ միջոցի մէջ յաջողութեամբ վերջ գտնելու պատեհութիւն ունին։   17

Դիւան. Բիւյիւք [illegible] խան, թիւ 4, [illegible], Ստամբօլ։   55—60

[illegible]

Կ. Պոլիս, 15 Օգոստ. 1893

[illegible]

ՏԻ. Ա. ԱՆՏՈՆԵԱՆ

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

«ՖԻՆԻՔՍ»

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետերք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգլ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար։ 618

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որք ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն։

Հ. ՄՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ ծովու եզերաց Ղալաթիա, Կամուրջի դէմ, Քօմիսիօն խանի անկիւնը։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ ԵՒ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000
Պահեստի դրամ » 6,889,695
Տարեկան հասոյթ » 16,890,344

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակագնօք

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՌԱՆՔՖՕՌԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 2,585,853

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ չոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև Թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակագնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկ. [illegible] միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր Ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գաբու, Անմնիատիս խան. 12, 13, 14

369

ԻԼԱՆ ՊԱԳԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Մէքէմթիպը ասքէրիեէյի ճէնապը Միւլիւքեանէ չակիրտանընա մախսուս օլմագ իւզրէ 309 սէնէսինէ մախսուսէն իմալ օլունաճագ էյլիւքլէրին մա էճզա պէհալի իւճրէթ գաթիյէ վէ իմալիեէլէրի միւնագասաեա գօնուլմըշ օլտուղունտան չուրութը մուգարրէրէսի իւէ իմալընա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն նիհայէթ 10 կիւն խիթամընա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 72 2—3

Տիարպէքիրտէ պուլունան ճիւնտը ճէնապը Շահանէնին մահալլընճա միւնագասաեա վազ օլունուն էրզագըն Փիյաթը մէյվզուասը իւէ Թալիպլէրի էօհտէսինտէ օլմաղէ թէնզիլաթ իճրասը իւէ իթասընը Թէահիւտէ Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիյէ տայիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 73 2—3

Միւթէնէվվի մըլլըք Թիմուր տէմէթ 100, չիւ իչուն 50, չէնկիւլէր իչուն 50, հալգալըք պօյ Թէլ պիր պիրի իւզէրինէ պէհէր քանթարը ճէտվէլի 122½ ղրշ. մըլլըք Թէլ Թիմուր գըեէյի ճէտվէլ 300, 9 նումէրօ պօյ Թէլ 300, 8 նումէրօ պօյ Թէլ պէհէր գանթարը ճէտվէլի 122½, բիրինճ պապալը Թիմուր գարեօլա ատէտ 200, իլա 300, պէհէր գըեէյի ճէտվէլի 1 ղրշ. 20 փարայ, էլվիսէ անպարընա 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլտուգճա 3 գալէմ ալընաճագ չատըր տիրէկլի վէ սաիրէ Սարաճխանէ անպարընա 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումը օլտուգճա ալընաճագ 16 գալէմ սէրաճիեէ ախչամիեէսի էլվիսէ վէ սարաճխանէ անպարլարը իչուն միւպաեա օլունաճագ պալատէ մուրագգամ էշեա Փիյաթ մուրագգամլէրի իւէ Թալիպլէրի էօհտէլէրինտէ օլուպ աղուսթօսը րումինին 23յունճիւ կիւնինէ գատար պէհէր կիւն միւնագասալարը իճրա օլունաբագ մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիլէրի վիրիլէճէկլէրինտէն իթասընա վէ իրթէսի կիւնի 100տէ 5 Թէնզիլինէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 68 2—3

Թարապլուսը Շամ մէվգիինտէ պուլունան վէ պուլունտուրուլաճագ օլան հէր սընըֆ ասաքիրը չահանէեէ 309 սէնէսի եյլուլ իպթիտասընտան իթիպարէն 1 սէնէ զարֆընտա լիւզումի օլան վէ մէվգիի միւնագասաեա գօնուլան էրզաքըն իթասընա Տէրսաատէթտէ Թալիպ օլանլարըն մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումումիէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 69 2—3

Պիլ ճիւմլէ ալայ վէ Թապուրլար իւէ խասթախանէլէր լազըմէսի իչուն միւպայաասը մէվգըի միւնագասաեա գօնուլան էճզայի Թըպպիէէ վէ պայթարիէէնին իթասընա Թալիպ օլան վէ չէրաիթինի անլամագ իսթէեէնլէրին մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։ Նօ. 70 2—3

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ և Մէնչէսթրի գիծ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	500
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	700

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ. Ուխէնթ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվըրբուլ

292

ՏՐԹ. Մ. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՆԿԼՕ-ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

1 ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ Կ. ՊՈԼԻՍ

Մասնագէտք առանց քաշելու լինտրի արհեստական ակռաներ պատրաստելու, մէկ անգամէն ամենասաստիկ ցաւած ակռաները, ոսկի, աղամանդ և մետաղով լեցնելու, ինչպէս նաև դարմանումն ամեն տեսակ բերնի և ակռայի հիւանդութեանց։

(Բացի կիրակիէ) ամեն օր առաւօտէն մինչեւ կէս օր։ 698

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Եթէ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Ռօայէլ Վինտսորի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան ատենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգիլէ մազերու թափիլն ևայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքադրամի արժանացած է, մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի զրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վիրժինիի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Ռօայէլ Վինտսորի ծախուած տեղերը։

EMULSION SCOTT

(ՍԳՕԴԻ ՕՐՀՆԵԱԿ)

ՄՈՐՈՒԻ ՁԿԱՆ ԺՈՒՏ ԻՒՂ

[illegible]

Պատրաստեալ ձեռամբ ՍԳՕԴԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան համ ունի բոլոր յատկութիւններէն զատ, հիբոֆոսֆիդներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ Թոքախտը
Կը բուժէ անարիւնութիւնը
Կը բուժէ խոյլերը
Կը բուժէ հազը, ցրտառութիւնները
Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը
Կը բուժէ մանկանց ճղճղածութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Կը վաճառուի գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՄՄԷՐ ԵՒ ՀԱՒՐԵԼ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Հիւլ-Անգլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի գիծ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	2000	[illegible]	1600	[illegible]	3200
[illegible]	3000	[illegible]	5500	[illegible]	1700
[illegible]	5500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
[illegible]	2300	[illegible]	1800	[illegible]	1000
[illegible]	3000	[illegible]	2200	[illegible]	2800
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3000	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	[illegible]	3000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	[illegible]	3500
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	3500
[illegible]	2500	[illegible]	2300	[illegible]	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	2200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	[illegible]	2000	[illegible]	4300
[illegible]	5500	[illegible]	4500	[illegible]	3000
[illegible]	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	[illegible]	4300	[illegible]	900
[illegible]	4800	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	5000
[illegible]	2600	[illegible]	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	1000
[illegible]	3200	[illegible]	3000	[illegible]	200
[illegible]	2600	[illegible]	5000	[illegible]	200
[illegible]	300	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible]					8000
[illegible]					2000
[illegible]					8100

[illegible]

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՑ

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ութ օրը երկու անգամ կը բանին Լիվըրփուլ և Ասիա-Եւրոպ գիծ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումպրիա	7718	Գադալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Պոթնիա	4531
Սերվիա	7391	Սամարիա	3574
Աւրանիա	7268	Մարաթոն	2403
Բաւոնիա	5587	Ատլաս	2393
Ռեֆալոնիա	5517	Սարտինիա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2246
Սկիթիա	4557	Բալմիրա	2144
Ալէքբօ	2143	[illegible]	893
Թէսսալ	1876	Մարոքքօ	1855
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ձ. ՃՈԼԻ գործակալ
Thomas C. Joly
Ալիքսիանիս խան Թիւ 401
17 Ղալաթիա

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

ՌՈՅԱԼ ԷՔՍՉԷՆՃ

ԱՍԻՒՐԱՆՍ ՔՕՌՓՕՐԷՇԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ,
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000
Ցարդ հրդեհի արկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ քարաշէն և փայտաշէն ամեն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարմունք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՉԻ կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողք կը հրաւիրուին դիմել առ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԱԼ ԵՒ ԸՆԿ. Պահճէ Գաբու, Մէյտանճըք սօքաք, Ուիթալ խան։ 726

COMP RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 23 4 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։
Գշ. 24,5 Ալէքսանդրիոյ ուղղակի սուրհանդակը, ժամը 5ին յետ միջօրէի. Պիրէոսի ճամբով,
Եշ. 25/6 Սեվաստոպոլի սուրհանդակ, առաւօտեան ժամը 10ին։
Դշ. 25/6 Սուրհանդակ դէպի Փոքր Ասիոյ նաւահանգիստները մինչեւ Պաթում, առաւօտեան ժամը 11ին։
Շ. 26/7 Օտէսայի սուրհանդակ, ժամը 2ին յետ միջօրէի։

Ազդ.—. Յունիս 24,5, երեքշաբթի օրը կ'մեկնի դէպի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող սուրհանդակը Զմիւռնիայ մէջ պիտի հանդիպի Թրիպոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գացող շոգենաւին։ 605

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԷԼԼՈՎԱ

Արեւ. ճեպն. Թ. 2 Եշ. Եշ. Ա. Ժ. Վ.	Կուխ. ճամբ. Թ. 4 Ա.մ. օր Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. խառն Թ. 62 Ա.մ. օր Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. խառն Թ. 132 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. խառն Թ. 124 [illegible] Ա Բ Գ Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 123 [illegible] Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. խառն Թ. 131 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. խառն Թ. 61 Ա.մ. օր Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Կուխ. ճամբ. Թ. 7 Ա.մ. օր Ա Բ Գ Ժ. Վ.	Արեւ. ճեպն. Թ. 5 Դշ. Շբ. Ա. Ժ. Վ.
7 20	8 15	6 30			Մկ. Կ. ՊՈԼԻՍ …… ժմ.			8 32	8 22	4 00
		6 41			Գումգափու ……			8 23		
		6 53			Եէտի-գուլէ ……			8 07		
		7 12			Մագրիգիւղ ……			7 44		
		7 26			Այաթէֆանոս ……			7 22		
		7 45			Քիւչիւք—Չէքմէճէ ……			7 07		
		8 29			Սպարթա—գուլէ ……			6 22		
	9 33	9 05			Հատըմքէօյ ……			5 56	6 58	
		9 48			Չաթալճա ……			4 53	6 17	1 50
9 58	10 51	10 25			Գապաքճէ ……			4 20		
		11 27			Սինէքլի ……			3 29		
	12 12	12 09			ժմ. Չէրքէզքէօյ մեկնում			2 37	4 38	12 09
	12 14	12 40			մկ. ժամանում			2 12	4 33	12 04
12 04	12 56	1 41			Չօրլու ……			1 26	3 56	
		2 33			Մուրադլը — Քէօրքէօյի			12 26		
		3 05			Սէյտլէր—Չիֆթլիք ……			11 53		
	2 25	3 44			Լիւլէ—Պուրկազ ……			11 16	2 26	
2 05	2 35	4 30			Պապա—Էսքի ……			10 39	2 00	9 33
		5 13			Բավլօ—քէօյ ……			9 40		
	3 58	6 03			Ուզուն—Քէօփրիւ ……			8 56	12 50	
	4 16	6 47			Գուլէլի—Պուրկազ ……			7 46	12 31	8 09
		7 12			Ուրլի ……			7 14		
4 21	5 09	7 59			ժմ. ԱԴՐ. ՊՈԼԻՍ …… մկ.			6 25	11 37	7 14
4 29	5 19		8 15		մկ. …… ժմ.		1 25		11 22	7 09
			4 07		Գառըքէօյ ……		12 32			
5 26	6 12		4 57		ժմ. Մուստաֆա փաշա մկ.		11 39		10 27	6 12
5 31	6 32		5 17		մկ. ժմ.		11 19		10 02	6 07
6 14	7 13		6 38		ժմ. Հարմանլը մկ.		9 54		9 19	5 25
6 20	7 38		6 55		մկ. ժմ.		8 48		8 59	5 18
	8 01		7 38		ժմ. Թըրնովօ-Սեյմէնլի մկ.		8 01		8 35	4 53
	8 11			10 50	մկ. ժմ.	12 50			8 25	4 48
	8 47			11 50	Գայաճըք—Հասքէօյ …	12 06			7 52	
	9 34			1 07	Եէնի—Մահալլէ ……	10 50			7 05	
8 38	9 59			1 49	Բաքագլը ……	9 58			6 59	3 06
	10 25			2 24	Գաթօնից—Սեմանմաք	9 04			6 14	
9 23	10 44			2 49	ժմ. Փիլիպէ մկ.	8 25			5 54	2 17
9 33	11 04			3 20	մկ. ժմ.	7 51			5 34	2 12
	11 58			4 41	Թաթար Բազարճըք մկ.	6 45			4 48	
	12 22			5 12	ժմ. Սարամպէյ մկ.	6 00			4 17	
	12 23				մկ. ժմ.				4 16	
1 10	12 44				ժմ. Պէլօվա մկ.				4 01	12 44
3 20	4 29				Սոֆիա				12 34	15
2 10	9 50				Նիշ				5 51	920
8 45	4 48				Պէլկրատ				10 55	37
1 40	1 20				Պուտապէշթ				0	3
6 16	7 20				Վիէննա մկ.				30	

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կառմբ. խառն Թ. 512 ամէն օր Ժ. Վ.	Կառմբ. խառն Թիւ 522 ամէն օր Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառմբ. խառն Թիւ 523 ամէն օր Ժ. Վ.	Կառմբ. խառն Թիւ 5 ամէն օր Ժ. Վ.
5 10		Սելանիկ (Պիւֆէ) … ժմ.		10 18
5 44		Թօփսին …… մկ.		9 41
6 21		Ամաթօվօ ……		9 04
6 43		Քարասուլու ……		8 41
6 53		Կիւմէնճէ ……		8 31
7 31		Կէօրկէլի ……		7 59
8 05		Միռովչէ ……		7 18
8 15		Ստրումիցա ……		7 06
8 47		Տէմիրգաբու (Պիւֆէ) ժմ.		6 52
8 57		մկ.		6 17
9 42		Քրիվօլագ ……		5 48
10 21		Վէնից—Կրագօ ……		5 00
11 08		Քէօփրիւլիւ …… ժմ.		4 10
11 18		մկ.		4 00
12 06		Զէլէնիկօ ……		3 17
12 42		ԻՒՍՔԻՒՊ (Պիւֆէ) ժմ.		2 41
	1 06	մկ.	2 20	
	1 47	Աճալար ……	1 44	
	2 42	Գումանօվա ……	1 07	
	3 15	Թաբանօվչէ ……	12 29	
	3 43	Բրէշովօ ……	12 04	
	3 56	Պուեանովչէ ……	11 46	
	4 21	Պոյինովչէ ……	11 16	
	4 34	Զիպէֆչէ ……	11 00	
	9 35	Նիշ	5 51	
	4 48	Պէլկրատ	10 55	
	1 20	Պուտապէշթ	2 40	
	2	Վիէննա մկ.	8 30	

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կառմբ. խառն Թիւ 622 Եշ. Դշ. ուր. Ժ. Վ.	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառմբ. խառն Թիւ 621 Դշ. Եշ. շբթ. Ժ. Վ.
7 15	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժմ.	12 29
8 22	Էլէշան …… մկ.	11 36
9 17	Քաչանիք ……	10 59
10 27	Վէռիզօվից ……	10 12
11 20	Լիբլեան ……	9 11
12 12	Բրիշթինա ……	8 16
12 58	Վուչիթրն ……	7 22
1 15	Միթրովիցա մկ.	7 00

ԹԸՐՆՈՎԱ—ՍԷՄԷՆԼԻ—ԽԱՄՊՕԼՕՒ

Կառ. խառն Թ. 321 Բշ. Եշ. Ա Բ Գ	Կառ. խառն Թ. 323 Կիր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կառ. խառն Թ. 322 Դշ. Շբ. Ա Բ Գ	Կառ. խառն Թ. 324 Բշ. Ա Բ Գ
9 15	1 40	մկ. Թըրնովօ-Սէյմէնլի ժմ.	7 20	9 45
9 58	2 25	Գարաբունար	6 46	9 16
11 05	3 32	Ռահէ—Մէհլիսի	5 45	8 14
12 13	4 43	Եէնի—Զաղրա	4 42	7 09
1 11	5 41	Սիլիվօ—Քըմմէնլի	3 41	6 18
2 00	6 30	Եամպօլու ժմ.	2 40	5 10
6 58		ժմ. Պուրկազ մկ.	9 40	

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կուխ. խառն Թ. 221 Բշ. Դշ. և ուր. Ա Բ Գ	ԿԱՅԱՐԱՆՔ	Կուխ. խառն Թ. 222 Գշ. Եշ. և շբ. Ա Բ Գ
7 51	մկ. Ա. Պոլիս …… ժմ.	6 55
8 47	Ուրլի ……	5 58
9 33	Գուլէլի — Պուրկազ …	5 30
10 10	Տիմէթօքա ……	4 38
11 22	Սուֆլի ……	3 31
12 20	Ֆէրէճիկ ……	2 31
1 21	Ֆէրէ ……	1 29
2 22	ժմ. Տէտէ—Աղաճ …… մկ.	12 20

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՔ

1. Ստորագծեալ վայրկեանները կը ցուցնեն իրիկուան ժամը 6էն և առաւօտեան ժամը 5·59ի միջև եղած գիշերուան ժամանակը։

2.—Կ. Պոլսոյ արուարձանաց ժամանակացոյցը մասնաւոր ցուցակ մըն է եղած։

3.—Ձախակողմի սիւնակաց մէջ կառախմբոց մեկնման ժամանակը պէտք է կարդալ վերէն՝ վար, և աջակողմի սիւնակաց մէջ վարէն վեր։

4.—Թիւ 321 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի 7 Թիւ «պայմանադրական կառախմբին» հետ։

5.—Թիւ 322 «խառն կառախումբը» ի Թրնովա—Սեմենլի կը հաղորդակցի Թիւ 4 «պայմանադրական կառախմբին» և Թիւ 131 «խառն կառախմբին» հետ։

6.—Թիւ 621 խառն կառախումբը Ըսկիւպի մէջ կը հաղորդակցի՝ Զիպէֆչէ գացող Թիւ 522 և Սելանիկ գացող Թիւ 513 խառն կառախմբից հետ։

7.—Մահճաքարէ վակոն մը աւելցուած է Թիւ 7 և 4 պայմանադրական կառախմբոց, արեւելեան ճեպընթացին չբանած օրերն, այսինքն.

Կ. Պոլսէն մեկնող Թիւ 4 կառախմբին) Կիրակի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի ուրբաթ և շաբաթ օրերը
Պէլովայէն մեկնող Թիւ 7 կառախմբին) Կիրակի, երկուշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի և շաբաթ օրերը

Ուղեւորք կրնան զայն ի կիր առնուլ յաւելուածական սակ մը վճարելով.

Ա. կարգ	Բ. կարգ	
Ֆր. 10.—	Ֆր. 7.—	Կ. Պոլսէն Ադր. Պոլսոյ համար կամ փոխադարձաբար
,, 12.—	,, 9.—	Կ. Պոլիս Փիլիպէ Պէլովայի համար կամ փոխադարձաբար

8.—Արեւելեան Եւրոպայի ժամանակը [Ա. Ե. Ժ.] 4 վայրկեան առաջ է Կ. Պոլսոյ տեղական ժամէն վրայ։

9.—Միջին Եւրոպայի ժամանակը [Մ. Ե. Ժ.] 32 վայրկեան ետք է Սելանիկի ժամէն վրայ։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ